Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрьин 21-нэй гараба | № 176 (13890) | 1972 оной июлиин 28, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...АРТОРГАНИЗАЦИИН ...ДЭЭДЭ ОРГАН

...артийна суглаан гээшэ эхин партийна организацииин ...дээдэ орган мүн байһаниинь мэдээжэ. Коммунистнуудай ...ее КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые нарин нягтаар сахиха, ...унистнуудые зүбөөр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл ...рүүлхэ, политическэ талаар хатуужуулха хэрэгтэ партийна ...ланай айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэгынь элитэ. Тиимэл ...а политическэ хүмүүжүүлгын һургуули гээшэ гэжэ нэрлэг...эн. Уставаар хараалагдаһан болзор соо партийна суглаа...дые алгадгүй зарлаад байхада, коммунистнуудай журам ...энэ, шухала али бүхы асуудалнуудые хамтаараа шинд... арга боломжо, дүй дүршэл баяжуулна, суглаанай шинд...нүүдые, тодорхой хэмжээнүүдые хараалан зохёохо, тэ...й хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһыень хинан шалгаха, тэдэ...лбэрииэгүйгөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунистнуудые ...тэйгээр хабаадуулха арга олгогдоно.

...аашадаа эхин парторганизацинуудай ажабайдалда, ажал ...гада партийна суглаануудай үүргын улам бүри ургаха ...ниинь дамжаггүй. Суглаа зарлаха, үнгэргэхэ гурим бүри ...уулагдаха, тэрэнэй хүмүүжүүлхы үүргэнь улам ехэ бо...о байна бшуу. КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэ...үдые бэелүүлхын тула, юһэдэхи табан жэлэй түсэб бол...оонь урид дүүргэхын тула партийна организацинууд тон ...юумэ хэхэ зорилготой. Партийна байгуулалтын талаар пар...хараа шугам хадаа общеcтвын хүгжэлтые хүтэлбэрилхэ ...а партийна удаpидалгын арга методые нарижуулха, пар...а ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудые нариинаар сахи...манай партийна зэргэнүүдые саашадаашье нягтаар нэгэ...эн жагсааха гэһэн хараа шугам, хүдэлмэришэн ангитай...бүхы совет арадтайгаа партиин холбоо барисаае али бо...ор бэхижүүлхэ гэһэн хараа шугам мүн гэжэ нүхэр Л. И. ...нев хэлэһэн байна.

...артийна суглаануудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай асуудал...харал ехээр хандуулагдадаг байгаа, хандуулагданашье. ...эр мүнөө үедэ энээн тухайда асуудал илангаяа хурсаар ...гдаха болоно. Хэнэйшье мэдэһээр, «Партийна документ...ые һэлгэхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй майн ...уйэй тогтоол гараад байна ха юм. Энэ асуудал партиин ...мой пленум дээрэ, мүн партиин райкомуудай пленумууд ...э дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой хэмжээ...ануул хараалагданхай. Саашадаа тус асуудал эхин пар...а организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ...а. Энэ хадаа бүхы партида хабаатай, партийна организа...ухэндэ, коммунист бүхэндэ хабаатай, политическэ талаараа ...удха шанартай хэрэг болоно. Эдэ суглаануудта партийна ...изацинууд эртээнһээ бэлэдхэхэ, шухала хэмжээнүүдые ...алха, жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ зорилготой.

...нэ талаар үльгэр жэшээ харуулдаг партийна организаци...д манай республика дотор үсөөн бэшэ. Жэшээлхэдэ, Сэлэн...аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организа...тлаагаа Уставаар хараалагдаһан болзор соо заатагүй зар...г, суглаан дээрээ колхозой үйлэдбэриин болон культурна ...уулалтын гү, али партийнс-политическэ һуралсалай шуха...суудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, иимэ асуудалнуудаар то...ой хэмжээ ябуулгануудые хараалдаг заншалтай. Тэндэхи ...унистнууд суглаанда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, ажал ...эриингөө дутуу дунданууднуудые эрид сэхээр шүүмжэлдэг, ...анаингаа гаргаһан шиидхэбэри бэелүүлхэ гэжэ оролдодог, ...ушын суглаанай шиидхэбэриин хэр зэргэ дүүргэгдэһэн ту...элжээтэ суглаан дээрээ тоосоо шагнадаг, партийна журам ...айруулһан коммунистые эрид шангаар шүүмжэлхэһээ, бу...нь өөртэнь ойлгуулхаһаа гадна, тэрээн тушаа хатуу хэм...абадаг байна. Иимэ партийна организацинуудые тоолохо ...һаа, Сэлэнгын аймагай бусад ажахынууд болон эмхи ...муудташье, мүн республикын бүхы аймагуудташье бии.

...төөр хүдэлмэриеэ хүсэд һайнаар эмхидхэжэ шададаггүй, ...у дунданууддаа саг соонь усадхадаггүй, алдуу эндүүнүү...ргадаг партийна эхин организацинууд баһал бии. Жэ...ь, Загарайн аймагай Онохойн совхозой партийна организа...хүдэлмэрние хангалтатай гэжэ тоолохын аргагүй (партко...ь секретарь нүхэр Мордовской Н. П.). Энэ жэлэй зур...арын туршада партийна хамтын суглаан миил хоёр да...гэргэгдөө. Совхозой 3-дахи ба 4-дэхи отделенинүүдэй нэ...ь зургаан һара соо партийна суглаан миил гурба дахин, ...дэнь—дүрбэ дахин зарлагдаһан байха юм. Теэд пар... суглаануудай иимэ үсөөн болодог байбашье, олохон ком...нуудынь огто байлсадаггүй байха юм. Партийна суг... дээрэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэр...тэдэй гү, али жирэй коммунистнуудай тоосоо шагнаха ...үзэгдэдэггүй. Партком коммунистнуудта эрилтэ багатай...хандадаг. Тиимэ хадань коммунистнуудай зүгһөө партийна ...ажалай журам хазагайруулха ушарнууд үзэгдэнэ. Пар... суглаан дээрэ коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлэл, ...һан дурадхалнууд тушаа тобшолол хэгдэнэгүй. Элирүү... дутуу дунданууддые усадхаха талаар тодорхой хэм...абтанагүй. Совхозой алибаа хүдэлмэридэ партийна орга...ин нүлөөнь тобойтор харагданагүй.

...нохойн совхозой партийна организацииин хүдэлмэриин ду...нданууд тухай яахадаа эндэ иимэ тодорхойгоор хэлэгдэ...хэлэ, нэгэдэхеэр, саашадаа иимэ дутагдалнуудые тэсэжэ ...н аргагүй, бодото хэмжээнүүдые абажа, тэдэниие түргэн ...аха шухала; хоёрдохёор, иимэрхүү дутагдалнууд бусад ... парторганизацинуудай хүдэлмэридэ баһал тохёолдоно.

«Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-...ленумэй тогтоол эхин партийна организацинуудай суг... дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, ажал хүдэлмэриингөө дутуу ...нуудые хүсэдөөр элирүүлхэ, тэдэниие усадхаха тушаа то...ой хэмжээ ябуулгануудые хараалха, партийна болон ажа... журам хазагайруулдаг коммунистнуудые эрид хурсаар ...элхэ, саашадаа иимэ дутагдалнуудай дабтагдахагүйе ...дохо шухала.

...хыень хэлэхэдэ, олохон партийна организацинуудта ...унистнуудай хамтын суглаан һонигүйгөөр үнгэрнэ. Та...ан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ огто хабаадалсадаггүй ...унистнууд бии. Олохон ушарта партийна хэрэг хангал...гөөр хүтэлбэрилэгдэнэ. Заримдаа суглаанай протокол...д, гаргаһан шиидхэбэринүүд хайша хэрэгээр бэшэгдэнэ.

...артийна суглаан хадаа эхин партийна организацииин дээдэ ...н, коммунистнуудые политическэ талаар хүмүүжүүлгын ...ууля байһыень гүнзэгыгөөр мэдэрхэ, тиимэ үүргыень бо...ор бэелүүлхэ гээшэ парторганизаци бүхэнэй нангин зо...о мүн.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ
ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛХЭ

Герасимовай нэрэмжэтэ лауреадай мүнгэн шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хам оролсоһон түрүү луговод Федор Иванович Сычевые гансахан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, мүн бүхы сэлэнгээрхин һайн таниха болонхой. Юуб тэхэдэ, энэ нүхэрнай жэл бүри даажа абаһан сабшалангаа һайса үтэгжүүлжэ, уһалһанайнгаа ашаар үбһэ ногооной тогтууритай баян ургаса хуряадаг юм. Тиин байгша оной хабарай хэды ган гасууршье һаань, Федор Иванович горитойхон .оролдолго гаргажа, бүхы 170 гектар сабшалангаа гурба дахин уһалһан байна. Тиигэжэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллаһан Федор Сычев мүнөө гектар бүриһөө 18 центнер үбһэ сабшажа, бүхыдөө 3570 центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбөө 510 центнерээр үлүүлхээр дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна.

Ажахы дотороо эгээн түрүүлэн үбһэ хуряалгаяа эхилһэн коммунист Федор Сычевэй хүтэлбэрилдэг звено үбһэ хуряалгаяа ажалай 20 үдэрэй туршада үнгэргэхөөр хараалаа. Эдэ нарата үдэрнүүдтэ звеногой үбһэшэд бүхы ажалаа комплексно аргаар хэжэ байна. Һаяын дүнгөөр нүхэр Сычевэй хүтэлбэрилдэг звено 125 центнер үбһэ эрхим шанартайгаар хуряажа абаад, эршэ хүсэеэ һуладхангүй ажалланад.

Ц. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгын аймаг.

ЭМХИТЭЙ ЭХИН

Хүрбын совхозой хүдэлмэришэд ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула ехэ оролдолго гаргажа байнхай.

Үнгэрөөшэ хабартаа ажахын луговодууд сабшалангай газар уһалха талаар горитой ажал хэһэн юм. Жэшээнь, луговод Доржо Ракшаевай даажа абаһан Доодо-Нуга гэжэ сабшалангай газарта нёдондонойхиһоо дутуугүй үндэр ногоон урганхай.

Совхозой хүдэлмэришэд тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ машина, трактор, косилка, болон бусад техникэ һайнаар заһабарилжа, бэлдэһэн байна. Үбһэ хуряалгада хабаадаха хүнүүд оньһожоруулагдамал хэдэн звено боложо хубааран, энэ шухала хүдэлмэреэ эмхитэйгээр эхилбэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
Хорини аймаг.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ ГАРАБА

Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой һаалишад II кварталай туршада габшагай бэрхээр ажаллажа гараба. Һаалишад болон мал адуулагшадай даажа абаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандаһанай ашаар совхоз һү һааха, гүрэндэ тушааха түсэб, даабаряа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Зунай үедэ ехэ һүнэй түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Нуганай һү һаалиин ферма илажа гараба. Энэ ажалша бэрхэ коллектив гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 125 процент дүүргээ. Фермые даагшаар Аюша Жадамбаевич Сотников хэдэн жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллана. Тус фермын коллективтэ совхозой дирекци болон парткомой дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

2-дохи кварталай дүнгөөр һаалишан Аюша Данзановна Амбаева нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Энэ нүхэр даажа абаһан 18 үнеэнһээ 113 центнер һү һааҗа абаа бшуу. Һаалишан А. Амбаевада 30 түхэриг шан барюулагдаа. Энэ фермын мал адуулагшад В. А. Махутов, В. М. Намсараев, гүүртые даагша А. Ж. Сотников гэгшэд урмашуулагдаһан байна.

Эндэхи һаалишад жэлэй эхинһээ хойшо 125 үнеэнһээ 25 мянга 891 килограмм һү һаажа абаба. Бэлшээриин хаһада ехэ һүнэй түлөө боложо байһан тэмсэл үргэлжэлһөөр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан А. Амбаева ажалдаа. Мал адуулагшад В. Махутов, В. Намсараев.

К. ГАБАЕВАЙ фототекст.

Арадай хинагшадай ба республикын газетэнүүдэй редакциин хамтын шалгалта

САГ ХҮЛЕЭДЭГГҮЙ

БАРГАЖАН, ХУРАМХААН: тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

Шэмэрүүн хүйтэн, тогтууригүй уларилтай Баргажанда хабарһаа нааша хура бороогүй, ган гасуур байжа, сабшалан, бэлшээриин ногоон хэзээ хэзээнэйхиһээ муугаар ургаһан байна. Зунай аяма халуун шанга наранай элшэдэ добо майлань сайһаар шарлажа, доро намаг газарайнь ногоон һүниин хүйтэндэ сохюулжа, мүртэй ургаашьегүй. Тиин гэһээнь тээмэндэ хэдэн сүүдхэдэ таһалгаряагүй ороһон хура бороодо Баргажан голынь үерлэжэ, эрье шадархи доро газарайнь эгээл һайн сабшалан уһанда абтажа, нилээд тухашаруулба. Эндэ иимэрхүү бэрхэшээлнүүд гансашье мүнөө бэшэ, харин жэл бүри тохёолдодог гасалантай юм.

Үбһэ хуряалгын ябаса шалгахаар эмхидхэгдэһэн манай бригада абаһаар Хилганын колхоз хүрэжэ ерэбэ. Эндэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ эхилһээр нилээд үнинэй. Колхозой парткомой секретарь Владимир Гармаевич Гармаевай мэдүүлһэнэй ёһоор, байгша ондо тус ажахы бүхыдөө 35 мянган центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбтэй. Мүнөө тус ажахыда үбһэшэдэй 15 звено, тэрэ тоодо нэгэ оньһожоруулагдамал бригада эмхидхэгдэжэ, даалгагдаһан сабшаландаа ажаллажа байна. Звено бүхэниинь тус бүрөө 2 мянган центнер үбһэ сабшажа һурилхэ түсэбтэй юм. Тиихэдэ оньһожоруулагдамал бригадань аяар 7 мянган центнер үбһэ хуряажа абаха даабаритай. Гадна эндэ үбһэшэдэйнь дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, звено бүхэн социалис уялгануудые абанхай. Тэрэшэлэн тэжээл бэлэдхэлгын үедэ үбһэшэдэй сүлөө сагаа хүхюунээр үнгэргэхэ, лекци, хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэ хэмжээ ябуулганууд түгэс хараалагданхай. Тиигэжэ таба-табан хоногой туршада хэгдэһэн ажалайнь дүнгүүд тэрэ дороо согсологдожо, онсо шалгарһан звено, үбһэшэдтэ колхозой правлениин дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха байна.

Гэхэтэй хамта дурсагдагша ажахы үбһэ хуряалгаяа түргэн саг соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула горитойхон бэлэдхэл хэһэн юм. 1968 ондо эмхидхэһэн лугомелиоративна отрядайнгаа машина, техникые саг болзортонь заһабарилжа, түгэс бэлдэһэн байна. Нёдондо жэлдэ хэды хүшэр бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, энэ отрядай механизаторнууд 5 мянган центнер үбһэ сабшажа һурилһэн юм. Харин мүнөө тус бригадын гэшүүд абаһан уялгаяа ажалай 15 хоногой туршада сүм дүүргэхээр хараална. Мүнөө дүршэлтэй трактористнар Цыдып Раднаев, Цыбикмит Будаев, Дамбацырен Бубеев гэгшэд үбһэ сабшаха, тармаха үдэр бүриингөө даабарие ходо үлүүлэн дүүргэжэ шалгарна. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Хилганын колхозой үбһэшэд ниитынгээ хони, малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ яһала һайнаар бэлдэжэ, эмхитэйгээр эхилээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Удаань дурсагдагша ажахын хүршэ Уланай колхоздо хүрэжэ ерэхэдээ, ташха ондоо байдалтай ушарбабди. Баргажан голой урда бэеын Тогоон гэжэ газарта Бадма Потхоевич Эрдыниевэй хүтэлбэрилдэг звено ажалладаг юм. Энэ коллектив бүхыдөө 1850 центнер үбһэ хуряаха зорилготой. Мүнөө 600 шахуу центнер үбһэ һурилжэ абаад байна. Хараалагдаһан даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг трактористнар, косилкашад, тармуршад эндэ яһала олон.

Гэбэшье бүхыдэнь согсолон харахада, усадхагдаагүй дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Жэшээлбэл, тракторай, морин тармуурнуудай мөөрэйнь подшипнигууд дуталдажа зобооно. Энээнһээ уламжалан, мүнөө тракторай нэгэ тармуур миин байна. Тиихэдэ эндэ үбһэшэдэй байха хамтын байра сагаадатдаагүй, социалис мүрысөөнэйнь гуримууд, уялганууд, түсэб даабаринь аржытар бэшэгдэжэ, ханаар үлгэгдэнгүй байба. Зарим үбһэшэдынь хэһэн ажалайнгаа үдэр бүриин дүнгүүдые, социалис уялгаяашье мэдэхэгүй байшоо.

Энээнэй ушар байдалыень элирүүлхын тула колхозой парткомой секретарь нүхэр Дашиевһаа һурахадамнай:

—Мүнөө үбһэшэдэй радио шагнажа, газетэ, журнал уншажа, хүхихэ саг бэшэ, — гэжэ хэрзэгыхэнээр харюусаа бэлэй.

Гадна тус колхозой үбһэшэдэй ажалай журам бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Жэшээлбэл, Урманай сабшаланда ажалладаг үбһэшэдэй отогто хүрэжэ ерэхэдэмнай, хүн үгы байгаа һэн. Тэдэнэр хадаа үглөөгүүр тэнгэриин бүрхэг байхада бороон орохонь гэлдэжэ, гэр гэртээ бултадаа тарашаһан байбад. Зүгөөр тэрэ үдэртөө тушаан болоходоо дуһалшье бороон ороогүй, үдын һүүлээр сэлмэшоо. Эдэ бүхы дутагдалнуудынь, юу харуулнаб гэхэдэ, ажахын партийна организаци, правлени үбһэшэдэйнгөө хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээгүй, сүлөө сагаа хүхюунээр үнгэргэхэ талаар ямаршье хэмжээ хараалаагүй, абахашье дурагүй байһаниинь элирнэ гээшэ.

Тэрэшэлэн аймагай томо ажахынуудай нэгэн болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ баһал урагшагүйгөөр ябуулагдана. Уһалагдадаг сабшалангайнгаа хэды һайнаар ургабашье һаань, үбһэ хуряалгаяа орой эхилээ.

Эндэ 29 трактортай, тракторай 23 косилкатай, тармууртай, һури сомохо, бухал шэрэхэ хэдэн түхеэрэлгэтэй оньһожоруулагдамал хоёр звено эмхидхэгдэһэн аад, үбһэ хуряалгаяа үшөөл эхилээдүй байба. Эдэ звенонууд даажа абаһан 2 мянган гектар сабшалангһаа 18 мянган центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй юм. Гадна колхозой зарим звенонуудай хэхэ, бүтээхэ ажалынь тодорхойлогдоогүй, сагай уларилда дашууран мүнөө хүрэтэр унжагайрһаар.

Хэрбээ иигэжэ нөбшоржо байбал, 56 мянган центнер үбһэ, 8 мянган центнер сенаж, 84.500 центнер силос даража абаха түсэбөө сүм бэелүүлхэгүйнь элитэ.

Дээрэ дурсагдагша ажахынуудай хүршэ болохо Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри һайнаар ябана гэхын аргагүй. Эндэ мүн лэ ажалайнь журам һула, хамтын эдеэн эмхидхэгдээгүй, социалис уялга абажа, мүрысөө дэлгэрүүлээгүй байшоо. Үбһэшэдынь столовогүй дээрэһээ үдэр бүри гэртээ таража, ошодог байба. Колхоздонь бүхыдөө 22 звено эмхидхэгдэхэ аад, мүнөө оройдоол хэдыхэн звено ажаллана.

Мүнөө республикымнай колхоз, совхозууд үбһэ тэжээлээ түргэн болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абахын тула ажалдаа түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлдэг болонхой. Тиин эдэ хоёр аймагуудай колхозууд үбһэ хуряалгаяа бүхыдэнь оньһожоруулжа, шэмэ ехэтэй ногооной гурил гаргаха, сенаж даража абаха тушаа анхарал багаар табина гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ зарим ажахынууд сенаж дараха нүхэгүй, хушаха полиэтиленовэ пленко болон ногооной гурил гаргаха агрегадгүй байһаар.

Үбһэ хуряалгада таатай нарата үдэрнүүд үнгэржэл байна. Ниитынгээ хони, малда бардам хүрэхөөр үбһэ хуряахын тула ойрын үдэрнүүдтэ эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээ түргэдхэхэ талаар зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

А. ФИЛИППОВ,
ургамалнуудые хамгаалха республиканска станциин ахалагша агроном.
Г. СНЕТКОВ,
хүдөө ажахын министерствын инженер.
М. ШАГДУРЖАПОВ,
республикын радио дамжуулгын болон телевидениин комитедэй корреспондент.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ,
«Буряад үнэн» газетын корреспондент.

...НИСЕЙ ДЭЭРЭХИ ...АРИ ТОМО ГЭС ...АГЛАЛГАДА ...ТЭБЭ!

...ИВНОГОРСК. (ТАСС-ай ... А. Щигленко). Зургаа ... киловатт хүсэтэй ... дээрэхи тон томо ...ярска ГЭС июлиин ... промышленна ашаг...ада тушаан үгтэбэ. ...ние «эрхим» гэһэн сэг...тэйгээр тушаан абаһан ...а гүрэнэй комиссиин ...үд гараа табяа.

... Красноярска гидро... манай оронхи на...о-техническэ дэбжэлтын ...одо бэелэл болоно, — ... ГЭС-ые тушаан абаха ...эй комиссиин түрүү...а, СССР-эй Министр...эй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Наука ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ академик В. А. Кириллин хэлээ. — Енисей дээрэхи түрүүшын станциин генераторнууд, гол трансформаторнууд, бусад түхеэрэлгэнүүд гидроэнергетикын хүгжэлтын дэлхэй дээрэ туйлагдаһан хэмжээнһээ дутуугүй, зарим ушарта тэрээнһээ дээгүүр байна.

Красноярска ГЭС-эй хаалтын архитектурна талаараа тон гоёор бодхоогдоһые, станциин 12 агрегадай тус бүридөө угаа ехэ хүсэтэй (500 мянган киловатт!) байһые гүрэнэй комисси тэмдэглээ.

Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ энэ асари томо станци угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Гоё һайхан хадануудтахи барилга дүүргэгдэбэ. Красноярска ГЭС коммунизмын аша туһада хүдэлжэ эхилбэ!

ЗАНШАЛТА БАЯРАЙ ЁҺОЛОЛ

Москвагай Ленинэй ордентой Улаан тугта РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ сэрэгэй командна дээдэ училищие дүүргэгшэдтэ дипломууд болон значегуудые барюулгын баярай ёһолол тогтоһон заншалай ёһоор июлиин 26-да Улаан талмай дээрэ болобо.

Тэдэнтэй хамта багшанар ба командирнууд, сэрэгэй элитэ начальнигууд, партийна ба советскэ организацинуудай түлөөлэгшэд, Москвагай предприятинуудай түрүүшүүл эндэ ерэлсээ.

Һуралсалаа түгэсхэһэнтэйнь, офицерэй түрүүшын зэргэтэй болоһонтойнь дашарамдуулан, училищи дүүргэгшэдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Я. Яснов халуунаар амаршалаа, манай Эхэ оронной өөрыгөө хамгаалха шадабарие бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Залуу офицернүүд өөрынгөө эрдэмые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, Эхэ орондоо, совет арадта үнэн сэхээр алба хэхэ гэжэ нүхэдэйнгөө зүгһөө эрхим һурагша байһан лейтенант Сергей Стрыгин КПСС-эй Центральна Комитедые, Совет правительствые найдуулаа.

Училищие дүүргэгшэд В. И. Ленинэй мавзолейдэ ороо, венок табяа, Улаан талмай дээгүүр баярай маршаар алхалалдан гараа.

«ЭЛЕКТРО-72»

ЭЛЕКТРОТЕХНИКЫН БҮХЭДЭЛХЭЙН ХАРАЛГА ДҮҮРЭБЭ

Москвагай «Сокольники» гэжэ парк соо «Электро-72» гэжэ уласхоорондын выставкэ хоёр неделиин туршада соо хүдэлмэрилөө. Июлиин 26-да выставкэдэ һүүлшын хүнүүд ороһон байна. Үдэшэнь выставкэдэ хабаадаһан оронуудай гүрэнэй тугууд буулгагдаа.

700 гаран фирмэ ба эмхинүүд өөһэдынгөө продукциие выставкэдэ табяа. «Электро-72» хадаа электрын элшэ хүсэ гаргаха, дамжуулха, хэрэглэхэ талаар туйлалтануудай үнэхөөрөөл бүхэдэлхэйн харалга болоһон байна.

Гурбан зуун мянга гаран москвагайхид, ниислэлэй айлшад выставкые хараа.

Ороной электротехническэ предприятинуудай мэргэжэлтэд хариин оронуудтахи ханинартаяа уулзаа. Шэнэ машинанууд, приборнууд болон аппарадуудые байгуулгын дүй дүршэлые тэдэнтэй халан абалсаа, мүнөөнэй индустриин шухалын шухала һалбаринуудай нэгые саашадань хүгжөөхэ хараа замуудые зүбшэн хэлсээ. «Электро-72» выставкын худалдаа наймаанай центртэ харалгада хабаадаһан элдэб оронуудай предприятинууд болон фирмэнүүдтэй хамта дээрээ 40 миллион үлүүтэй түхэригэй хэлсээнүүд баталагдаа.

Дэлхэйн электротехникын туйлалтануудай выставкэ хаагдаба. Харин оронуудһаа выставкэдэ хабаадагшад түрэл оронoo бусахые бэлдэнэ, худалдаа наймаанай хэлсээнүүд баталагдажа дүүргэгдэжэ байнхай. Гэбэшье «Электро-72» выставкэ дээрэ байгуулагдаһан холбоонууд ба баталагдаһан хэлсээнүүд хүн түрэлтэнэй саашанхи дэбжэлтын, тэрэнэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын аша туһада, арадуудай хоорондын эб найрамдалай ба харилсаа холбооной аша туһада таарууггаар саашадаа бэхижэн хүгжэхэ зэргэтэй.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ПЛЕНУМ

СССР-эй Верховно сүүдэй ээлжээтэ пленум һаяхан болоо.

Архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай асуудал пленум зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар СССР-эй Верховно сүүдэй Түрүүлэгшэ А. Ф. Горкин элидхэл хэһэн байна. Энэ тааруугүй ябадалтай тэмсэхэ зорилгоор ССР Союзай ба союзна республикануудай гаргаһан хуулинуудые шууд сэхээр хэрэглэхэ, сүүлүүдэй хүмүүжүүлхы нүлөө дээшэлүүлхэ, мүн зарим эрхэтэдэй архидалгые, таарууугүй ябадал гаргалгые, тэдэнэй гэм зэмэ хэлгые дэбэргэдэг шалтагаанууд болон эрхэ байдалые зайсуулха талаар хуулиар хараалагдаһан һэргылэлгын хэмжээнүүдые абаха шухала байһан тухай баталан абтаһан тогтоол соо сүүдүүдтэ заабари үгтөө. Хуулиар хараалагдаһанай ёһоор һогтуугаар хэгдэһэн гэмтэ ябадал бүри хүндэ хүшэр харюусалгада хабаадуулагдаха зэргэтэй байһые уголовно хэрэгүүдые хаража үзэхэдөө сүүдүүд хараадаа абаха ёһотой.

Архяар дашуурдаг хүнүүдэй муу нүлөөнһөө залуушуулые холодхохо шухала байһанда һогтуугаар хүдэлмэридөө ерэһэн, социалис ёһо гурим эбдэрэн хүнүүлтэ тэсэшэгүй эрилтэ хэхын түлөө ашалшадай коллективүүдэй, предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала байһанда сүүдүүдэй анхаралые пленум хандуулаа. Гэр бүлэеэ материальна хүндэ хүшэр байдалда оруулдаг архиншадта зохихо хэмжээ абахыень сүүдүүдтэ дурадхагдаа.

Бусад хэдэн асуудалнуудые пленум хаража үзэһэн байна.

ПАРТИЙНА БУЛЭГ, ТЭРЭНЭЙ ҮҮРГЭ БА ХАРЮУСАЛГА

ЭРИЛТЭ ШАНГАТАЙГААР

ТҮМЭР ЗАМАЙ транспортда диспетчернүүд тон ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Предприяти болон эмхи зургаануудта ашаа ашаалхынь тулада вагонуудые үгэхэ, поезднуудай ябасые эмхидхэхэ, ашаанай поезднуудые саг болзортонь маршрудайнь ёһоор вагонуудаар бүридхэхэ гэхэ мэтэ булта диспетчерскэ аппарадай эмхитэй гуримтай ажалһаа сэхэ дулдыдадаг байха юм. Гадна промышленна предприятинуудай, барилгануудай хүдэлмэри мүн лэ дулдыдана.

Энээниие хараадаа абажа, түмэр замай Улаан-Үдын отделениин партийна организаци диспетчерскэ аппарадай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ, тэндэ партийна нүлөө хангаха хэрэгтэ гоританхон анхаралаа хандуулна. Энэ зорилгоор эндэ 19 коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна бүлэг байгуулагдажа, партгруппоргоор ажалдаа дүй дүршэлтэй, эмхидхэхы болон хүтэлбэрилхы шадабаритай коммунист Михаил Емельянович Савуляк һунгагдаһан байгаа.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделени һүүлэй үедэ яһала һайн амжалта туйлана. Ашаа шэрэхэ, буулгаха түсэб һара бүридэ үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Локомотивуудые сүүдхэдээ мянган километртэ гүйлгэхын түлөө хүдэлөөн эндэ эхилээ һэн. Эдэ бүгэдэдэ отделениин диспетчернүүдэй, эндэхи партийна бүлэгэй хубитань ехэ байна.

Түмэр зам гээшэмнай ямаршье сагта зогсонгүй, үдэр һүнигүй ажалладаг ха юм. Элдэб хүлеэгдээгүй, һанаанда ороогүй ушар тохёолдодог. Энээниие эртээнһээ бодомжолхо, тохёолдохогүйнь тулада хэмжээнүүдые хараалха хэрэгтэй.

—Теэд иимэ юумэ имагтал дүй дүршэлөөр баян, һайн бэлэдхэлтэй диспетчернүүд хэжэ шадаха бшуу,—гээд партгруппорг Михаил Емельянович хөөрэнэ. — Манай ажалда хайша хэрэгээр хандажа болохогүй. ажал тухайгаа һанаагаа зободоггүй хүнүүд манда хүдэлжэ шадахагүй.

Тиимэһээ партийна бүлэг гол анхаралаа ямар асуудалнуудта хандуулнаб гэхэдэ, коллективэй гэшүүн бүхэниие даалгагдаһан ажалдаа үндэр харюусалгатайгаар, өөртөөшье, нүхэдтөөшье шанга эрилтэтэйгээр хүмүүжүүлхые оролдоно.

Диспетчер олон хүнэй хүдэлмэри эмхидхэдэг, тиимэһээ бусадта жэшээ харуулхын тулада өөрөө түрүү зэргэдэ ябаха, түмэр замай транспорт дээрэ бии боложо байһан шэнэ түрүү онол арга мэдэхэ, тэрэниие ажалдаа хэрэглэхын тулада оролдохо ёһотой.

Тус бүлэгэй гэшүүд саг сагтаа сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа партийна ёһоор хөөрэлдэдэг заншалтай болоһоор үнинэй.

Нэгэ үедэ пассажирска поезднууд харгыдаа баригдажа гээгдэдэг, графигһаа гарадаг болобо. Шалтагаануудынь анхаралтайгаар шэнжэлэн элирүүлжэ, хэмжээ абаха гэжэ шиидэгдээ һэн. Эсэсэй эсэстэ юун элирүүлэгдээб гэбэл, харгын бага станцинуудай дежурнанууд харгы заһагшадые гү, али хани нүхэдөө һуулгахын тулада поезднуудые зогсоодог, энээнээ нюужа, дэбтэртэ тэмдэглэдэггүй байба. Гадна диспетчернүүдшье участок дээрээ тохёолдоһон эрхэ байдал хүсэд шэнжэлэнгүй, пассажирска поезднуудай урда ашаанай поезд ябуулдаг байба. Энээнһээ боложо хойноһоонь ябаһан пассажирска поезднууд мүн лэ баригдаха баатай бологдоно бшуу. Иимэ ушарнуудшье диспетчерэй журналда бэшэгдэнгүй үлэшэнэ.

Иимэ алдуу эндүү олон диспетчернүүд, тэрэ тоодо дүй дүршэлөөр баян диспетчер коммунист Л. Ф. Осипов гаргадаг байба.

Шалгалтын дүнгөөр партийна бүлэгэй суглаан зарлагдажа, коммунист-диспетчер Осиповой хүдэлмэри тухай асуудал табигдаба. Булта коммунистнууд үгэ хэлэжэ, нүхэр Осипов пассажирска поезднуудта анхаралаа бага табина, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг болоо, урдань түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг аад, мүнөө һүүл барихаяа ойртоо гэһэн хурса шүүмжэлэл гараа бэлэй. Ажалай шэнэ онол аргаар тэрэ һонирхоногүй, залуушуулда туһалнагүй гэжэ нүхэдынь хэлэһэн байгаа.

Юун гэжэ нүхэдтөө харюусалтайб? Юуншье гэхын аргагүй, алишье шүүмжэлынь арсахагүйш. Булта суугтаа шамтай ажаллана, шинии ажалые, оролдолгые альган дээрээ мэтэ харана бшуу. Алдуу эндүүгээ мэдэржэ, заһархаб гэжэ үгөөе үгэжэ гараа һэн.

Мүнөө нүхэр Осипов хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, поезднуудай ябасые зүбөөр эмхидхэн ябуулдаг бэрхэ диспетчернүүдэй зэргэдэ дахинаа ороо.

Иимэ нүхэр ёһоной хурса шүүмжэлэлэй оршон байдалда үйлэдбэриин бусадшье асуудалнууд партийна бүлэгэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Коллективтань партийна бэшэ нүхэд олон. Тэдэниие бүлэгэй суглаан дээрэ тоосохыень урихада, бидэнэр коммунист бэшэ бди, тоосоод яахамнайб гэһэншүүгээр харюусадаг байба. Нэгэ талаараа зүбшье ха юм.

Тиимэ болохолоорнь партийна, профсоюзай бүлэгэй нэгэдэмэл хамтын суглаан зарлагдадаг болобо. Эндэ хаанашье ошохогүйш, тоосохол баатай болонош. Теэд тоосоо шагнахадаа харааха, хэһээхын тулада бэшэ, харин нүхэр ёһоной ажаглалта хэжэ, алдуу эндүүень заһаха, бодото туһаламжа хүргэхэ зорилго табигдана бшуу. Энээниие мүнөө хүн болгон ойлгодог болоо, нэгэдэмэл суглаанда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һанамжа дурадхалаа хэлэнэ.

Профсоюзай бүлэгэй хүдэлмэридэ партийна бүлэг хододоо туһална. Суглаандань коммунистнар арга бэшэ байлсадаг.

Диспетчернүүд, эндэхи партийна бүлэг электровозуудай сүүдхын ябасые 1000 километртэ хүргэхэ гэһэн хүдэлөөндэ эхи табилсаһан юм гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Теэд иимэ шиидхэбэри гансата абтаа бэшэ юм. Хэды дахин сугларжа хөөрэлдэһэн, зүбшэһэн, гартаа карандаш барижа арга боломжонуудаа тоолоһон байна. һайса хэлсэгдэһэнэй һүүлээр лэ иимэ үүсхэл түрэһэн байха.

Ямар үрэ дүн туйлагдаһан байнаб? Байгша оной түрүүшын хахадта электровозуудай ябаса түсэбөөр хараалагдаһанһаа сүүдхэдээ 76 километрээр, нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, 175 километрээр түргэдөө. Энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаа 17 километрээр үлүүлжэ ябана.

Үшөө нэгэ уялгынь дүүргэлтэ үзэе. Вагонуудые ашаглалгые зүбөөр эмхидхэжэ, сүүдхэдэ ашаа тээлгэдэ 100 вагон нэмэжэ үгэжэ байха гэһэн юм. Энэншье яһала һайнаар бэелүүлэгдэнэ. Жэлэй түрүүшын хахадта хамта 158876 вагон ашаа тээлгэдэ нэмэжэ үгтэһэн байна. Уялгаар хараалагдаһанһаа сүүдхэ бүридэ 718 вагон үлүү үгтэһэн болоно.

Вагонуудай эрьесые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 2,4 часаар, поезднуудай участогай скоростиие 3,3 километрээр түргэдхэһэнэй ашаар энэ амжалта туйлагдаһан байна.

Диспетчерскэ коллективэй ажабайдалай ажал хэрэгэй бага, ехэшье асуудалнууд партийна бүлэгэй анхаралда хододоо байдаг. Эндэхи коммунистнууд бэе бэедээ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө шанга, партийна эрилтэ табижа ажалладаг тулада амжалта туйлана гээшэ.

Мүнөө тэдэнэр «Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, түрүү үүргээ бүри дээшэлүүлхэ, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхээр шиидэнхэй.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

АМАРАЛТАДА — АНХАРА

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

Зунай үедэ модошодой, тэдэнэй үхибүүдэй амаралта зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ Хандагайн леспромхозой профсоюзна организаци ехэхэн анхаралаа хандуулдаг юм. Жэл бүхэндэ эндэхи хэдэн арбаад хүдэлмэришэд нютагай ба түбэй курорт, санаторинуудта, амаралтын байшангуудта ошожо, бэе махабадаа аргалуулна.

— Имагтал энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо арбаад хүдэлмэришэмнай Кисловодск, Горячинск, Дараһан, Аршаан Нилова Пустынь ошожо амараад ерэбэ, — гэжэ леспромхозой рабочкомой түрүүлэгшэ И. Н. Кащеев хөөрэнэ. — Тэдэнэй тоодо жолоошон В. С. Емельянов (Кисловодск), модо отологшо В. Я. Бульбаш (Горячинск), десятник Г. Р. Ведутова (Дарасун) болон бусад үйлэдбэриин түрүүшүүл бии.

Гадна хүдэлмэришэдтэ Улаан-Үдын «Учитель» гэжэ амаралтын байшанда амарха, аяншалгын поезднуудаар түрэл ороп соогуураа ябаха путёвконууд үгтэнэ.

Модошодой профсоюзай обкомой мэдэлэй «Салют» гэжэ пионерэй лагерьта модошодой 30 үхибүүн энэ зундаа амарха. Тиихэтэй хамта Хандагайн дунда,

Паринай найман жэлэй ... линуудай дэргэдэ үхибү... даа амарха талмайнууд ... хэй, гаргашадань профс... бочком 300 түхэриг на... Үнгэрһэн июнь һарада ... майнуудта 100-аад үхиб... раа.

Амаралтын үдэр зохи... гэргэхэ хэрэгтэ һана... табина. Хүдэлмэришэд ... гэр бүлөөрөө уһанай эрь... хэлэн һайхан газарта ... уһанда тамарна, загаһа ... шатар, домино наадана. ... элдэб наада зугаа, спор... рысөөн эмхидхэгдэнэ.

һайнаар амараад, ... дашье урматай ха юм.

Г. ХА...

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ—АЖАХЫ БҮХЭНДЭ

АРЮУН ФЕРМЭДЭ АЖАЛЛАХАДА АМАР

«Советская Россия» колхозой түрүүлэгшэ Василий Апполонович Черниговский үбэлжэлгын дүнгүүдые согсолһон зүблөөн дээрэ фермынгээ һаалишад, мал адуулагшадта хандажа:

— Шэбхэ шабааһанда шэхэндээ хүрэтэр шаагдаха болоо хабди. Ойлгогты. Хүршэнэрнай ямар сэбэр байдаг гээшэб!

— Мэдэнэлди даа, ошожо үзөө һэмнайбди. Тэдэнэйш байдалынь манайхида адли бэшэ ха юм,— гээд, нэгэ һаалишан ханхинаса дуугарба.

— Байдалынь гэнэш даа. Тэдэнэрэй байдалынь тиимэшье һүрхэй бэшэл байһан юм. Тиигэбэшье манайхидал иимэ гуримгүй байгаагүй,—гээд, түрүүлэгшэ харюусана.

— Сүлөө забтай болоходоо хүршэнэрэйдөө дахин ошохо гүбди даа,—гэжэ һаалиин фермые даагша шэмээ таһалан хэлэбэ.—Теэд хоёрдохёо ошохомнай эшхэбтэр юм бэзэ.

Колхозой түрүүлэгшэ һаалиин фермые даагша хоёрой хэлэһэн эдэ үгэнүүд хүршэ «Восход» колхозой Доодо-Жэрэмэй һүнэй фермэ тухай дурдаһан байгаа. Энэ түрүү фермын ажалтай танилсахаяа аймагайшье, республикыншье ажахынуудһаа хүнүүд ерэжэл байдаг. Байгша оной январь соо бэшүүрэйхид эндэ ерээ һэн. Мүн мал ажалай мэргэжэлтэд — зоотехнигүүд болон мал үрэжүүлэгшэд тус фермэдэ ерэжэ, ариг сэбэр байдалтайнь танилсадаг. Эндэ ерэһэн лэ хүнүүд фермын сэбэр сэгсэ байдалые хаража гайхадаг. Тииһээ тиитэрээ гайхамаар, омогорхомоор онсо юун байгаа юм?..

Колхозой партбюрогой секретарь И. И. Коденев набтаршаг бэетэй нэгэ хүниие заажа:

— Танилсагты: Иван Васильевич,—гэбэ.

— Макров, учетчик хүм,—гэжэ тэрэ гарым барин мэндэшэлээ. Олон табан үгэгүйшэг тэрэ хүн нэн түрүүндэ һү хадагалдаг байра үзүүлбэ. Энэ байрань хоёр таһалгатай, нэгэн соохи тагууд дээгүүр һүнэй хүнэгүүд уруу харуулжа табигданхай. Нүгөөдэ соонь ханын хажуугаар цемент шала дээрэ табигдаһан ваннанууд—һү хүргэхэ һаба амһартанууд. Сэбэрхэн, аятай һэрюун. Газаа аяма халуун һэн. Эндэ хойнор талынь ханада һү һаалиин ябаса тухай жэлэй эхинһээ хойшо һара һараар, мүн үдэр үдэрөөр гаргаһан мэдээн аржытар бэшэгдэжэ хадаатай.

Тус фермэ 300 шахуу үнеэтэй. Жэлэй эхинһээ 1158 центнер һү һаагаа. Энэнь үнеэн бүриһөө 960 килограмм һүн абтаһан болоно. Харин тэжээлээр эгээл хашанха май һара соо үнеэн бүриһөө 187 килограмм һүн абтаа.

Байгша оной үнгэрһэн энэ хугасаада зарим бэрхэ һаалишадынь үнеэн бүхэнһөө мянга гаран литр һү һаанхай. Жэшээлхэдэ, ажалай түрүүшүүл К. Ф. Калашникова — 1250, Е. И. Калашникова—1239, Н. С. Суняшкина—1161 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааһан байна.

Колхозой энэ фермын коллектив эрхим һайн ажалайнгаа түлөө Хүдөө ажахын министерствын дипломуудаар шагнагданхай. Иимэ үндэр шагналда хүртэһэн ушарынь хадаа нэн түрүүндэ фермээ арюун сэбэр байлгадаг, ажалаа эмхитэйгээр, түрүү аргаар эрхилдэг болоо шадаа. Ажалладаг газартаа алибаа юумэнэй эмхи гуримтай, ариг сэбэр байха тума хүдэлмэришэдынь бүри урагшатайгаар ажаллана. Гадна һүнэйнь шанар эрид һайжаржа, ажалайнь бүтээсэ ехэ болоһон байна.

«Восход» колхозой фермэдэ ариг сэбэр байдалай түлөө тэмсэжэ эхилһээр үнихэнэй. Бүри 1964 онһоо колхозой фермые даагша байһан, мүнөө тоо бүридхэгшэ Иван Васильевич Макров һаалишадайнгаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө эрид оролдожо эхилһэн. Аймагайнгаа болон республикын бусад колхозуудай һүнэй фермэнүүд дээгүүр ябажа, тэдэнэй ажалтай, ариг сэбэрые сахилгатай танилсажа, түрүү дүршэлыень халан абадаг байгаа.

Хамагай түрүүндэ һүнэйнгөө пункт дотор цемент шала дэбдижэ, һү табижа хүргэхэ тагуудые түхеэржэ эхилээ. Тиихэтэйгээ хамта һаалишан бүхэн үнеэдэйнгээ хүхэ дэлэнгыень угаажа, аршажа, арюун байлгаха гэһэн шанга эрилтэ табидаг болоо бэлэй.

Нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада тус фермын һаалишад үйлэдбэри дээрээ ариг сэбэрые бүрин са... тэрэнээ ажалайнгаа ёһо ... гожо шадаа. 1965 он... Доодо-Жэрэмэй һаалин... тушааһан һүнэй шанар ... гэһэн нэгэшье гомдол ор... хим шанартай һүнэй т... эндэ мүнөөшье һулару... зандаа.

Мүнөө эндэхи һү аба... Иван Васильевичтай ... байхада, ямар таатай зо... сэбэр, һэрюун. Саб сагаа... ялайшатар угаажархиһа... сабхитай һаалишад энэ ... урид үүдэндэ хүлөө һа... богоһоо алхаха юм.

— Иван Васильевич, ... гээшэ гү,—гээд һаалиш... ридхэгшэдэ хандана. Тэр... һалга руу орожо, саб саг... нейлон косынка асараа... шанда үгэнэ.

— Танай фермын иимэ ... бэр байдалай, һайн ша... һү абадаг болоһонойтнай ... юун гээшэб?—гээд тоо б... һөө асуубаб.

— Нюусымнай нэгэнь ... сынка,—гэжэ тэрэ ... Тиигээд нүгөө таһалгада ... хайрсагтай юумэ асарба. ... һоо шүүр нейлон косы... гаргажа харуулаад, саашан... үргэлжэлүүлбэ.—Энэ ней... ка шүүр сөө нэгэ-хоёр ... табижа, һү шүүхэдэ 7—9 ... хүрэдэг юм. Харин 100 ... дүрбэ ндабхараар табижа ... 1—2 һара болоод лэ ... Гадна нейлоной шүүхэ ... үлэмжэ һайн. Баһа һүнэй ... шалгахада тэрэ найдамта... боложо үгэдэг юм. Яахад... дэ, һаалишанай үнеэдээ с... гадаггүй, хүхэ дэлэнгые... аршадаггүй байбалынь, һ... рой тооһо ехэтэй байдаг. ... нейлон дээрэнь хара даг ... Тэрэ хара шүүр дээрэнь ... най нэрэ бэшээд, олоной ... шүүмжэлэлдэ үлгэдэгбди. ... дай үнеэдээ сэбэр байлга... гүй һаа, һайн шанартай ... хагүй ха юм.

Зүб. Үйлэдбэриин ари... сахиха талаар доодо-жэ... ажалда ямаршье дутагда... рэйнь типовой гурбан бай... шабааһыень сэбэрлэлгэ ... руулагданхай. Үнеэдынь ... хибэдэһэн дэбдихэртэй. ... лагшад үнеэдэйнгээ ба... ходо сэбэрлэжэ байдаг гү...

Фермэ дээрэнь ү... штаб байгуулагданха... нэй ажалда түрүү ... Елена Илларионовна, Та... горьевна, Февронья Иоси... лашниковатан, Евгения ... Русина болон бусад эд... хабаадалсана. Али бүхи... ариг сэбэр, мүн сэхэ ба... дожо байдаг.

Фермын хүдэлмэридэ ... шалтагаан тохёолдожо, ... үнеэнэй һаагдангүй үлэх... то гарадаггүй байна. Эн... һаалишан запаста байдаг. ... һаалишан бүхэн долоон ... дөө нэгэ үдэр амарха ар... на.

Имэл даа Доодо-Жэрэ... лиин фермын үльгэр жэш...

В. ИСТ...

Улаан-Үдын аймаг.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЭРХИРЭГЭЙ ЭЛДИН ТАЛААР...

Эрхирэгэй уужам талые зүг бүхэнһөөнь үндэр набтар хаданууд хүреэлнэ. Энэ бэлшээрэй һайнтай газарта Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой залуу малай ба шахан таргалуулгын гүүртэнүүд, хонидой отаранууд оршодог.

Багахан гүбээгэй саанаһаа хонишон Аюша Соктоевич Дондоков гаража ерэбэ. 551 толгой эхэ хониёо, мүн олон хурьгадаа адуулжа ябаһан байгаа.

Хараһаар байтарнай моринһоо буужа, хажуудахи шулуун дээрэхэнэ һуужа тамхилба. һалхи наранда хурилжэ, уршалаануудаар зүһүүлэһэн нюурынь зоригтой, наһажаал шарайнь зүдэрүүшэгшье һаа, дорюун.

Бодолгодо абтангишаг һуухынь харахада, олохон асуудал һанааень зобооһон янзатай. Хонидоо таргалуулха, хурьгадаа илгаха, үбһэеэ сабшаха... Олон даа, һанаагаа зобохо юумэн!

Хорин жэлэй саада тээ тэрэ хонин ажалда ороһон юм. Колхозой правлениин найдаһан мянга гаран хони хаража эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо абаһан хурьгадайнь тоо, хайшалһан нооһонойнь центнер тоогүй ехэ болонхой гээшэ. Дүй дүршэлшье бага бэшэ байха.

Хэдэн жэлэй саада тээ Аюша Дондоковой өөрынгөө һамган Нарима Шарафульевнатай эмэ түлгэдые хаража байтарнь, правлени эхэ хонидой отара даажа абахыень дурадхаа бэлэй. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн тиихэдэ үшөө иигэжэ хэлэбэ: «Аюша, түлжүүлһэн хонидһоо хурьгадые өөрөө абаад үзэхэдэшни яаха юм?»

Аюша Соктоевич арсажа шадаагүй һэн. Тиигэжэ тэрэ эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон болоо бэлэй. Тэрэ намарынь Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр түрүүшынхиеэ хурьгалха хонидые искусственна аргаар үрэжүүлээ бэлэй. Тиигэжэ хойто хабарынь зуун эхэ хонин бүриһөө 84 хурьган абтажа түлжүүлэгдээ һэн. Түрүүшынхиеэ хурьгалһан хонидһоо эды шэнээн хурьгадые абаха гээшэ бараг һайн амжалта ааб даа.

Тэрэнэй отарынхид мүнөөшье жэл түл һайн абаа. 551 толгой хонин бүриһөөнь хурьган түлжүүлэгдэжэ байна. Мүн түсэбэй ёһоор 17,2 центнерэй орондо 26 центнер «сагаан алта» хуряажа, һайн шанартайгаар гүрэндөө тушаагаа. Харин хонин бүхэнһөө 3,2 килограммай орондо 4 килограмм нооһо хайшалһан байна. Тиихэдэ ойрын сагта хурьгадаа эхэһээнь һалгаахань. Тэдэнэйнь амидын шэгнүүр нилээдгүй дээшэлүүлэгдэжэ байнхай.

Эндэ хоёрдохи гарай хонишон Нарима Шарафульевнагайшье хубита ехэ байха. Мүн гурбадахи хонишон Долгор Дампиловагай һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ хонишод СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрые ажалай амжалтаар угтахын түлөө эрмэлзэнэ.

Б. БАДМАЕВ.

Зэдын аймаг.
«Октябрьский» совхоз.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой Александр Ушенинэй хүтэлбэрилдэг детальнуудые хэблэн гаргадаг участогай хүдэлмэришэд СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха гэһэн мүрысөөндэ оронхой. Энэ участогта Раиса Белякова эрхим хүдэлмэришэн гэжэ суурхадаг юм. Түрүү хүдэлмэришэн хоёр жэлэй туршада «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргые алдангүй ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. П. Белякова.

П. ГОМБОЖАПОВАЙ фото.

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ»

«КПСС-эй Буряадай обкомой прапаганда, агитациин таһагаар хэблэгдэдэг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, уншагшадта тараагдаба.

Блокнодой түрүүшын хуудаһанда «СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо» гэһэн тусхай гаршагта Т. Богомоловой — «Совет арадуудай эб нэгэн бүлэ соо» гэһэн һонирхолтой статья толилогдобо.

«Агитаторта туһаламжа» гэһэн бүлэгтэ «Атеистнүүдтэ В. И. Ленинэй үгэһэн захяа» гэһэн статья хэблэгдээ.

Блокнодой хуудаһа саашань иража харахада, «Дүй дүршэлэй» буланда С. Халтуевай «Плакадууд уряална» гэһэн мэдээсэл толилогдоһон байна.

«Аха дүү социалис оронуудта» гэһэн бүлэгтэ «Социализм байгуулгын замаар» гэһэн статья хэблэгдэбэ.

Тэрэшэлэн «Уласхоорондын темэдэ» гэһэн бүлэг соо Л. Григорьевой «Баруунай болон «зүүнэй» үзэл баримталдаг ревизионизмда эсэргүү тэмсэл» гэһэн статья блокнодой һүүлшын хуудаһануудта толилогдоһон байна.

БОДОТООР БЭЕЛҺЭН СУРТА...

АРАДУУДЫЕ өөһэдын гүрэн түрэтэй болгожо, тэдэниие гүрэнэй федерацида нэгэдүүлхэ тухай В. И. Ленинэй зохёоһон һургаал Совет засагай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн бэелүүлэгдэжэ захалаа бэлэй. Энэ сурталай үндэһөөр Советскэ Союзай национальна республиканууд, тэрэ тоодо Буряадай АССР байгуулагдаһан түүхэтэй.

Буряад зоной өөһэдын гүрэн түрэтэй болоһон ушар хадаа гансал политическэ бэшэ, харин экономическа ехэ удха шанартай байһан юм. Манай ороной национальна республикануудые, эдэнэрэй хилые байгуулхадаа, экономическа байдалыень, арга боломжонуудыень хараадаа абалсажа, тодорхойлдог байгаа. Эдэ хилэнүүд хадаа арадуудай экономическа ажабайдалай бии болон хүгжэхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг,мүн тиимэ районуудай бии болоходонь туһатай байгаа ха юм. Жэшээнь, Буряадай АССР-ые байгуулжа, арадайнь ажахые социалис ёһоор үндэһөөрнь шэнэлэн хүгжөөжэ, экономическа болон соёлой шэнэ шэнэ гуламтануудые байгуулһан ушар хадаа буряад зоной ганса гансаараа таража һуудаг эртэ урда сагай ёһо гуримай үлэгдэлнүүдые усадхаха арга олгоһон байна. Иигэжэ буряад зоной экономическа байдалые нэгэдүүлхэ эрхэ нүхэсэлнүүд бии болгогдоо. Энэ ушар хадаа буряадай социалис нациин нэгэдэн бүрилдэхэ ябадалда ехэ түлхисэ болоһон байна. Экономическа байдалай нэгэдэл болбол нациин гол шухала шэнжэнүүдэй нэгэн болоно. Буряадай экономическа нэгэ район байгуулжа, хүгжөөхэ эрхэ нүхэсэл бии болоо һэн.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһан жэлдэ (1923 ондо) промышленность гэхэдэ, багаханууд 13 предприяти байһан гэжэ зон мэдэнэ ёһотой. Республикын арадай ажахыда промышленность оройдоол 11,6 процент эзэлдэг байгаа.

Манай ороной бусад национальна республикануудтал адли Буряад орондошье социалис индустри хүгжөөхэ, хүдөө ажахые социалис үндэһөөр хубилгаха гэһэн ленинскэ сўртал бодотоор бэелүүлэгдэһэн байна. Буряадай АССР мүнөө оронойнгоо зүүн зүгтахи экономическа томо районуудай нэгэн болонхой. Буряад ороной арадай ажахын бүхы продукцие 1913 онтой зэргэшүүлжэ жэшэхын аргагүй. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта гүн удхатай үндэһэн хубилалтанууд болоо. Энээнэй ашаар арадай ажахын һалбаринуудай бүридэлшье үндэһөөрөө хубилаа, промышленность гол шухала һуури эзэлдэг болоо. Ажахын гол шухала хоёр һалбари (промышленность, хүдөө ажахы) бүхы продукциин 80 гаран процентые үгэнэ. Буряад ороной жэл бүри үгэдэг промышленна продукциин хэмжээн нэгэ миллиард гаран түхэриг болодог юм. Түгэс хүгжэлтэтэй индустриин шухала һалбаринууд: үнгэтэ металлурги, машина бүтээлгэ, прибор бүтээлгэ, электротехническэ, шулуу нүүрһэнэй, ой модоной, хүнгэн, эдеэ хоолой, барилгын материалнуудай промышленность болон бусад бии болонхой. Ороной бүхы үндэһэ яһатанай, тон түрүүнород арадай туһаламжын ашаар промышленностиин эдэ һалбаринуудай байгуулагдан хүгжөөгдэһэниинь ойлгосотой. Буряадай промышленностиин продукци Советскэ Союзай 80 гаран республика, хизаар, областьнуудта, хариин дүшөөд гүрэндэ эльгээгдэнэ. Буряад ороной промышленностьда бүхэсоюзна мэдэлэй томо хэдэн заводууд хүдэлжэ байдаг.

Совет засагай жэлнүүдтэ Буряад орондо түлишын энергетическэ бааза байгуулагданхай. Энэ һалбари улам улам хүгжэжэ, арадай ажахые хүгжөөхэ гол шухала үндэһэ һууринь болоо. Гусиноозерско уурхайда жэлдээ 1,2 миллион тонно шулуу нүүрһэн абтана. Хүсэ ехэтэй Улаан-Үдын ТЭЦ, Тимлюйн, Баянголой ТЭЦ-үүд баригданхай. Забайкалида эгээл томо Гусиноозёрско ГРЭС баригдажа байна. Эдээнһээ гадуур багашагууд электростанцинууд, электротүхеэрэлгэнүүд республика дотор олооро хүдэлдэг юм. Электрын элшэ хүсэ дамжуулха Эрхүү — Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ — Петровско завод гэһэн шэлэм утаһан татагдаа.

Буряад ороной хүдөө ажахы тухай оло дахин бэшэгдэһэн, болоһон үндэһэн хубилалтанууд хэблэлдэ гараһан хадань олон юумэ дабтангүй, хэдэн үгэ хэлэлтэй. Хэр үгһаа хойшо буряад зоной эрхилдэг ажахы — мал ажалһаа гадуур хүгжэ... тариалан эрхилдэг бо... бүгэдэндэ эли бэзэ. ... орондо мүнөө миллион ... тар газар элдүүрилэгдэ... революциин урда тээхи... ха болоо һаа, жэшээгүй ... зар тариалан эрхилхэ ... дээшэлээ. Үйлэдбэриин ... дэлмэри барагсаан шах... жоруулагданхай. Рес... колхозууд болон со... севооборот нэбтэрүүлхэ, ... уһалха, намаг болдог ха... ролжо бургааһанһаань ... газарай хүрьһэнэй нура... тай тэмсэхэ талаар ехэ ... хэгдэнэ. Газар тариала... эрхилһэнэй ашаар мал ... тэжээл бэлэдхэхэ хэрэ... рөө хубиланхай.

Энэ хугасаа соо ре... хүдөө ажахын шухала...

ҺАЙН ХҮНҮҮД ТУХАЙ

ЭДЭБХИТЭДЭЙ НЭГЭН

ямар нэгэн гүүртэдэ ошоод, 15-20 минута соо ород, буряадаар холижо байгаад, медицинын темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэ, санитарна бюллетеньшье гаргаха. Гэр байра соогоо, газаагуураа ариг сэбэрые сахиха асуудалда илангаяа ехэ анхарал табидаг һэн.

Он жэлэй ошохо тума Тамара Литвинцева ажалдаа дадажа, яһала һайн дүй дуршэлтэй болоо. Улад зоншье тэрэниие хүндэлдэг болобо.

— Түрүүшээр бэрхэшэг лэ байдаг һэн. Теэд хүнүүдтэй һайса танилсаад, ханилаад ябахадаа, эсэһэн, айһанаашье мартажа эхилээб, — гэжэ ажаллажа эхилһэн түрүүшынгээ үдэрнүүдые һанаандаа оруулан, Тамара Владимировна мүнөө хөөрэдэг юм.

Бүгсөөн нютагтаа тэбхэр дүрбэн жэл соо хүдэлөөд байхадань, аймагай больницада акушерка хэрэгтэй болоо һэн. Тиигээд Тамара Литвинцевада акушеркаар хүдэлхыень аймагай больницын хүтэлбэрилэгшэд дурадхаа бэлэй. Бүгсөөнэй хүн зонтой өөһэдын мэтэ болошоһон Тамара түрүүшээр Орлигто ошохо дурагүй байбашье, хүтэлбэрилэгшэдэйнгээ дурадхалһаа арсаха аргагүй байшоо.

1963 ондо һэн. Тиихэдэ Тамара Литвинцева һаял хорин нэгэтэхиеэ гэшхэжэ ябаа. Тэрэл жэлдэ Тамара хэдэн жэл соо һуража, Улаан-Үдын медицинын училищи дүүргэжэ, фельдшер-акушерэй мэргэжэлтэй болоо бэлэй. Тэрэ үедэ залуу мэргэжэлтэд хүдөө нютагуудта илангаяа хэрэгтэй байгаа. Тиимэһээ училищи дүүргэгшэдэй олонхидонь хүдөө нютагуудта ошожо ажаллахыень дурадхаа һэн.

—Ахын аймагта мэргэжэлтэд хэрэгтэй байна. Энэмнай республикын эгээл холын аймагуудай нэгэн. Түрүүшээр хүндэшэг байха. Дуратай хүнүүд ошохо ёһотой болохо, — гэжэ республикын элүүрые хамгаалгын министерствын түлөөлэгшэ хэлээ бэлэй.

«Манай нютагһаа даншье хүндэ байгаагүй ха даа. Түрүүшээр ондоо газарта хүдэлхэдэ һайн һэд хүнүүд хэлсэгшэ һэмнай. Ахада ошоод, хүдэлөөд туршаха юм байна» гэжэ удаан бэшэ богонойнгоо һүүлээр:

— Намайе Ахын аймагта эльгээгыт, — гэжэ холын Баунтда түрэһэн Тамара Литвинцева хэлэһэн байгаа.

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр удаашье болонгүй Тамара Ахада ажаллахаяа ошоо һэн. Тэрэ сагһаа хойшо арбаад жэл мэдэгдэнгүй үнгэршэбэ. Түрүүшээр «50 лет Октября» колхозой Бүгсөөнэй бригадын медицинын пунктда хүдэлөө. Эндэ хүдэлжэ байхадань, республикын Элүүрые хамгаалгын министерствын түлөөлэгшын хэлэһэн «түрүүшээр хүндэшэг байжа болохо» гэһэн үгэнүүд Тамарын һанаанда нэгэнтэ бэшэ ородог һэн. Илангаяа эмээл юрэөр холын фермэдэ ажалладаг малшадта ошоходоо, эдэ үгэнүүдые заатагүй һанадаг байгаа. Тиихэдэ үшөө нютагай хүнүүдтэй үгэеэ һайса ойлголсохогүй. Энэнь юуһээшье хүндэ байдаг һэн. Теэд комсомол басаган бэрхэшээлһээ тунхаряагүй. заагүй дабажа гарахын тула тэмсэдэг байгаа.

Үдэр хоногууд һубаридаһаар үнгэржэл байба. Тамара Литвинцева нютагай зонтой һайса танилсаа, бултыень нэрэ алдаарынь мэдэдэг болоо. Хүдэлһөөр байтараа буряадуудтай хамаатүй хөөрэлдэдэг, хэлэһэн юумыень һайса ойлгодог болобо. Фермэ, отаранuудта ошоходоо, номгон мори эридэг байһан Тамара басаган залуу, ульгам мори унаха дуратай боложо эхилээ. Тиигэһээр байтараа нютагай хүнүүд тэрэниие өөһэдынхидэл бодожо, «Манай Тамара» гэжэ хөөрэлдэдэг болобо.

Элдэб янзын үбшэнһөө хүнүүдые һэргылхын тула тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар, ойлгосотойгоор ябуулхын түлөө Тамара Владимировна ехэ оролдолго гаргадаг байгаа. Хүнгадынгаа клубта гү, али

Орлик тосхон. Аймагай больница. Дахин шэнэ, һайн танил бэшэ коллектив. Аймагай түбтэ хүн зоншье олон. Коллективтэйгээ, шэнэ нютагай хүнүүдтэй танилсаха хэрэгтэй. Ажалдаа дүршэһэн, хамаагүй буряадаар хөөрэлдэхэ болошоһон Тамара Владимировна уданшьегүй улад зонтойгоо танилсажа, бултанда мэдээжэ болоо һэн. Шэнэ ажалдаашье түргэн дадаа. Бүгсөөндэ хүдэлжэ байхадаа, акушерка болоод ябадаг байгаа ха юм.

Даабарита ажалдаа оролдосотой һайнаар хандадаг, шадамар бэрхэ басаган аймагай түбэй ажалшадай дунда богони болзоо соо хүндэтэй, аймагай бүхы зоной дунда мэдээжэ болоо. Энээн тушаа больницада эмшэлүүлэгшэдэй һанамжа дурадхалнуудай дэбтэр сооһоо нэгэ баримта дурдая: «Хүндөөр үбшэлөөд, больницада ороо һэм. Врач В. Г. Драгунов фельдшер Т. В. Литвинцева хоёр налархай һайнаар хандажа, намайе эмшэлһэн байна. Эдэ нүхэдэй оролдолгын ашаар богони болзор соо эдэгэжэ, бэемни һайн болоо һэн. Тэдэнэй саашанхи ажалда асари ехэ амжалта хүсэнэб. 1969 оной ноябриин 17. Сушкеева».

Пимэрхүү удхатай, Тамара Литвинцевада һайн һайханиие, ажалдань амжалта хүсэһэн тэмдэглэлнүүд больницын һанамжа дурадхалнуудай дэбтэр соо угаа олон байгаа һэн. Доронь — ухэршэд, һаалишадай гү, али һургуулиин һурагша, механизаторнуудай, үгышье һаа, багшанарай, ниитын ажал ябуулагшадай гар табяатай.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, һайн үрэ дүн туйладаг Тамара Владимировна Литвинцева КПСС-эй гэшүүндэ кандидат болонхой. Тэрэ даабарита ажалаа эрхимээр ябуулхынгаа хажуугаар ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ахын аймагай Соведэй депутадаар, больницын профсоюзай месткомой түрүүлэгшээр һунгагданхай. Аймагай Соведэй саг үргэлжын арадай гэгээрэлэй комиссиин гэшүүн һэн туладаа һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха, һургуулида туһалха талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг. Тамара Литвинцева медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой гэшүүндэ кандидадаар һунгагдаһан байха юм. КПСС-эй Ахын райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаа, улад зоной һайшаал, магтаалда хүртөө.

Б. ВАНЧИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай больницын акушерка Т. В. Литвинцева.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

АМАРХА, АЖАЛЛАХАДА АЯТАЙ ДАА

Анаа-Үртөө һууринһаа холо бэшэхэнэ, Анаа голой эрьедэхи үзэсхэлэн гоё газарта Хориин аймагай пионернүүдэй «Дружба» гэжэ лагерь түбхинэнхэй.

Эндэхи пионернүүд амаралтынгаа саг хухюу сэнгэлигээр үнгэргэнэ. Һаяшаг тус лагерьта ехэ хүлгөөтэй байба. Юуб гэхэдэ, үглөөнэй линейкэ дээрэ «Ажалай десант» гэһэн операци соносхогдоһон байгаа бшуу. Тиигэжэ хүүгэд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсажа, хубитаяа оруулха аргатай болоо. Пионер бүхэн 20 веник бэлдэхэ даабари абаба.

Хүүгэд тэрэ үдэр ехэ эдэбхитэй хүдэлжэ гараа. Нэгэдэхи отрядай Сережа Черных, Витя Бакиров, Юра Ботов, хоёрдохиһоо — Олег Мигунов, Витя Елизов, Лариса Евсина, Женя Белоусова, гурбадахи отрядай — Коля Филиппов, Женя Матвеева гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллаа. Тэрэ үдэр 100 веник бэлэдхэгдэжэ, хатааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Ажал дээрэ шалгарагшад лагериин начальнигай захиралтаар шангуудта хүртөө.

Ажалай үдэрэй һүүлдэ лагериин агитбригада «СССР-эй байгуулалта ба тэрэнэй түүхэтэ удха шанар» гэһэн лекцитэйгээр Анаагай совхозой хоёрдохи отделенидэ ошожо, һонирхолтой наада харуулаа. Багша Е. С. Смородникова лекци уншаһан байна. «Совет паспорт тухай» В. Маяковскиин шүлэг уншаһан Лариса Щербакова, Олег Мигунов, Рита Белоусова, баянист Коля Ткачев илангаяа халуунаар угтагдаа.

Лагериин пионернүүд Анаагай совхозой гурбадахи отделенидэ агитационно аяншалга хэжэ, наада харуулаа, лекци уншаа.

— Пионернүүдэй «Дружба» лагериин хүүгэд амаралтынгаа үедэ үшөө олон һонирхолтой хэрэгүүдые хараалаанхай юм,—гээд ВЛКСМ-эй райкомой һургуулиин таһагые даагша Т. Соболева баясан хөөрэнэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

РАДИСТ

Михаил Иванович Ожигов 1961 ондо электромеханигай мэргэжэл шудалаад, Уланай радиоузелда хүдэлхөөр эльгээгдэһэн байгаа. Энэ нүхэр түрүүшын үдэрһөө эхилжэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа ороо бэлэй. Радиоузелай аппаратурада бии байгаа горитойхон дутагдалнуудые заһабарилжа, яндагар һайн болгобо. Хамаг түхеэрэмжэнүүд һаадгүйгөөр хүдэлдэг болоо һэн. Малай холын гүүртэ, отаранuудта телефон, радио оруулба.

Радист юрын мэргэжэлтэй хүн гэжэ түрүүшээр һанахаш. Тэрэнэй хэһэн хүдэлмэриие һаалишад, малшадта адли тоо, баримтаар харуулхын аргагүй ааб даа. Гэбэшье үнэндөө орёошье, харюусалгатайшье ажал болоно. Радио, телефонгүйгөөр мүнөө сагта ажаһуухын аргагүй. Яаралтай шухала хэрэгэй гараад байхада, телефонгүй һаа, яахабши? Хэсүүхэн ааб даа?!

Энээниие ойлгоһон Михаил Иванович үдэр бүри тооной холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ошожо, радио болон телефоной эбдэрхэйе заһажа, шалгажа ябадаг. Тиимэһээ. Улан нютагай хүн зон тэрэниие радио, телефоноймнай «эмшэн» гэжэ нэрлэдэг, хүндэтэй айлшан шэнгеэр хүлеэн абадаг байха юм.

Дүй дуршэлтэй электромеханик-радист залуу мэргэжэлтэдтэ ходо туһалжа, зүбшөөл заабари үгэжэ байдаг.

— Михаил Иванович телефоной эбдэрхэйе хододоо олоһон, зүб заабари үгэһэн байдаг, — гээд залуушуул хөөрэлдэдэг.

Мэргэжэлдээ дуратай хүн ажал хүдэлмэриеэ гүнзэгыгөөр мэдэдэг, харюусалгатайгаар хандадаг бшуу. Тиимэ хүнүүдэй нэгэн Михаил Иванович Ожигов болоно.

Г. БАДМАЕВ.

Баргажан.

РЕДАКЦИДА ХАРЮУСАНА

«ОБОО—ХАРАНХЫ САГАЙ МУНХАГ ҮЛЭГДЭЛ»

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетын байгша оной июниин 17-ной номерто толилогдоо һэн. Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоздо зайгуул гурбан лама бии болоод, олон тоото хүниие суглуулжа, обоо тахилга эмхидхээ, колхознигуудые ажалһаань һаатуулаа, эндэхи сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, колхозой партком атеистическэ хүдэлмэри һайжаруулха талаар биратай ажал ябуулнагүй гэжэ тэрэ фельетон соо шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Тус фельетон тушаа КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь нүхэр Ринчинов С. Д. иигэжэ мэдээсэнэ:

«Фельетон соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байгаа. Атеистическэ хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал «Эрдэм» колхозой партийна комитедэй заседани ба ажахын отделенинүүдэй парторганизацинуудай суглаан дээрэ харагдажа зүбшэгдөө. «Эрдэм» колхозой партийна организациин ябуулдаг атеистическэ хүдэлмэриин дутагдалнууд» тухай асуудал мүн КПСС-эй райкомой бюро дээрэ харагдаа. Арад зоной дунда атеистическэ хүдэлмэриин һулаар табигдаһанай түлөө колхозой парткомой секретарь Ц. Ц. Дамдиновта донгодолго бюро дээрэ соносхогдобо.

Шажан тухай хуули нягтаар сахиха асуудал Үбэр-Зөөхэйн сомоной Соведэй сесси дээрэ зүбшэгдэбэ. Энэ асуудалаар ехэ дутагдалтай байһанайнь түлөө, мүн обоо тахилга тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй байһанайнь түлөө тус сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Х. Будаев, сомсоведэй гүйсэдкомой секретарь Н. Д. Цыбикова гэгшэдтэ баһал донгодолго соносхогдоһон байна.

«Эрдэм» колхозой партком, сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитет атеистическэ хүдэлмэри һайжаруулха талаар хэмжээ ябуулганууды хараалһан байна».

БАРИЛГАШАНАЙ МЭРГЭЖЭЛ ХҮНДЭТЭЙ

МЭРГЭЖЭЛ!.. Теэд ямар мэргэжэл шэлэжэ абахаб? Эгээ дуратай мэргэжэлдээ һураад, яһала урагшатайгаар хүдэлжэ байхада, хэды шэнээн аятай зохид гээшэб? Мэргэжэл болбол наһанай хэрэг ха юм даа. Арбадахи гү, али наймадахи класс дүүргэгшэдэй олонхинь барилгашан болохо дуратай байдаг.

Хэнэйшье мэдэһээр, манай орон дотор барилга айхабтар ехээр хэгдэнэ. Энэ асуудалда КПСС-эй XXIV съезд гол анхаралаа хандуулаа бэлэй. Энэньшье зүйтэй. Юуб гэхэдэ, арадай ажахын али бүхы һалбари барилгагүй хүгжэдэггүй бшуу. Тиимэһээ барилгашан болоходо илангаяа хүндэтэй, удхатайшье. Абаһаар лэ модошо гү, али түмэршэ дархан болодоггүй һэмнай. Тиигэхын тула һураха, барилгашанай онол шадабари шудалха, дүй дуршэлыень халан абаха болодог. Энэ хэрэгтэ техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай үүргэ, аша туһа ехэ гээшэ. Уран бэрхэ барилгашадые бэлдэдэг һургуулинуудай нэгэн Улаан-Үдын техническэ мэргэжэлэй 15-дахи училищи болоно.

Энэ училищи түгэс бэлэдхэлтэйгээр хүдэлмэришэдые — барилгашадые һургажа гаргадаг юм. Шулуушан, штукатур болон модошо дарханай мэргэжэлдэ оройдоо нэгэ жэл, тиихэдэ шулуушан-монтажник, автокран, бульдозер болон экскаваторай машинистын, мүн бусадшье мэргэжэлдэ хоёр жэл һураха.

Һуралсалай 1972—1973 онуудай жэлдэ найман, арбан класс дүүргэһэн хүбүүд, басагад абтаха байна.

Манай училищи гүйсэд түхеэрэлгэтэй, байра байдалаар сүм хангагданхай. Түгэс түхеэрэлгэтэй уужам салуу 11 таһалга, үйлэдбэриин мастерскойнууд, спортын болон актова зал бии. Һурагшад сүлөөтэй сагтаа библиотекэдэ ерээд, уншалгын зал соо хэрэгтэй ном уншаха, хэшээлдээ бэлдэхэ аргатай. Ном судар шудалжа, барилгашанай нюуса тайлбарилхаһаа гадна, элдэб техникэтэй танилсадаг, жолоодожошье һурадаг гээшэ.

1971 онһоо сэрэгэй-техническэ эхин бэлэдхэл эрхэ бэшэ гарадаг болоо. Дүй дуршэлтэй, бэлиг шадабаритай табан багша эндэ хүдэлнэ. Мүнөө училищидамнай үдэрынь 417, үдэшэниинь 175 хүбүүд, басагад һуралсана.

Техническэ бэлиг шадабаряа, ухаан мэдэрэлээ баяжуулхын, үргэдхэхын тула тусхай кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Тиимэ кружогуудта һурагшад олоороо хабаадалсажа, элдэб зүйлнүүдые урлан хэжэ, бэлиг шадабаряа туршажа байдаг. Һурагшадаймнай ухаалан зохёоһон, урлан бүтээһэн хэрэгсэлнүүд выставкэдэ саг үргэлжэ табигдажа, эрхим һайн сэгнэлтэдэ хүртэдэг.

Гадна уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ олоороо хабаадалсажа, концерт наада табижа байдаг. Хүгжэмэй инструмент дээрэ наадажа һурана. Спортын хүдэлмэри манай училищида муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Һайниинь гэхэдэ, манай училищи 1973 ондо дунда һуралсалай болохо гэхэ гү, али ГПТУ дүүргэһэн хүбүүд, басагад болбосоролой аттестат абалсажа гараха. Хамтын байрым шэнэ гэр баригдажа захалхань. Училищида һурахаа ороһон хүбүүд, басагад гүрэнэй тэдхэмжэдэ байха.

ГПТУ һайнаар дүүргэһэн хүнүүд техническэ мэргэжэлэй техникумдэ һурахаяа орожо болоно. Тус техникум дүүргэһэн мэргэжэлтэд ГПТУ-да багшалха аргатай. Арбадахи класс дүүргэһэн хүнүүд ГПТУ эрхимээр түгэсхөө һаа, конкурсһоо гадуур дээдэ һургуулида (өөрынь мэргэжэлээр гү, али мэргэжэлдээ дүтэрхы) ороод, хүдэлжэ байгаад һураха аргатай байха.

П. ХАЛЬБАЕВ,
Улаан-Үдын 15-дахи ГПТУ-гай багша.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

АМТАТАЙ ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭН

Анна Фёдоровна Иванова «Теремок» гэжэ хүүгэдэй саадта эдеэ хоол бэлдэгшээр хүдэлдэг юм. Тэрэнэй бүхы наһан үхибүүдэй ажабайдалтай нягта холбоотой байһан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ, тэрэнэй һүүлдэшье хүүгэдэй саад болон яслинуудтал ажаллажа ябаа. «Теремок» гэжэ саадта 1959 онһоо хойшо таһалгаряагүй хүдэлнэ.

Олон жэлэй туршада нэгэ ажалдаа хүдэлжэ, һайн дуршэлтэй болонхой. Тиимэһээ тэрэнэй амтатайгаар бэлдэһэн хоол үхибүүд ехэ дуратайгаар эдидэг байна. Тиимэл хадань тэрээндэ үхибүүд дурладаг, саг үргэлжэ тойрошоод байдаг болонхой.

Нүхэр Иванова эрхим һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһөөр үнинэй. Багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагдаһан, оло дахин үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэһэн байха юм. Үндэр наһатай боложо, амаралтада гарабашье, Анна Фёдоровна үшөө ажаллаһаар.

«Улаан Сэлэнгэ» газетэһээ.

МҮНӨӨ ҮЕЫН ТОСХОНОЙ ТҮЛӨӨ

«Мүнөө үеын эрилтэдэ хурэмэ гэрэй» түлөө гэһэн конкурсын дүнгүүд Доодо-Жэрэмэй сельскэ Соведэй сесси дээрэ согсологдобо. Энэ конкурс соёлой хоёр жэлэй добтолгын үедэ соносхогдожо, тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ ехэ нүлөөтэй байгаа. Конкурсдо нютагай гэр бүлэнэр олоороо хабаадалсаба.

Конкурсын дүнгүүдые согсолходо, «Мүнөө үеын эрилтэдэ хурэмэ гэр» гэһэн нэрэ зэргэдэ Пётр Кононович Петровой бүлэ хүртэһэн байна. Энэмнай эндэхи «Восход» колхозой эрхим жолоошон гээшэ. Надежда Терентьевна нүхэрынь тугалшанаар хүдэлдэг, сельскэ Соведэй депутадаар һунгагданхай. Тэдэнэрэй хоёр үхибүүдынь һургуулида баһал һайнаар һуралсана. Тэдэнэй гэрэй газаахи, досоохинь хододоо ариг сэбэр байдаг юм.

Хоёрдохи һуурида Захар Николаевич Антиповай, гурбадахида — Леон Григорьевич Иокацкиин бүлэнэр гараба.

Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа» газетэһээ.

ТҮРҮҮ КИНОМЕХАНИГУУД

Киномеханигууд Ю. Н. Козодоенко, Н. Н. Миткеев, М. М. Усольцев гэгшэд жэлһээ жэлдэ ажалдаа һайн үрэ дүн туйлана. Тэдэнэр байгша оной түрүүшын хахад соо улад зондо кино харуулха, олзо оруулха түсэбөө амжалтатай дүүргэбэ.

Жэшээлэн хэлэбэл, Моондо тосхондо ажалладаг киномеханик Ю. Н. Козодоенко хахад жэл соо 1.850 түхэриг оруулха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 2.370 түхэригтэ хүргэһэн байна. Киносетиин үнинэй хүдэлмэрилэгшэд П. Н. Миткеев М. М. Усольцев хоёр хахад жэлэйнгээ түсэбые 121, 113 процент дүүргэжэ шадаа.

— Ажалаа ямараар эмхидхэхэдээ иимэ дүн туйланабта? — гэжэ асуухада:

— Нэн түрүүн фильмүүдые хүн зондо һайнаар харуулха хэрэгтэй. Тиихэдэ саг болзортонь соносхол хэжэ, харалгын зал соо эмхитэй гуримтай, ариг сэбэр байлгаха шухала, — гэжэ Ю. Н. Козодоенко харюусана.

Түнхэнэй аймагай «Саяан» газетэһээ.

АЯНШАЛАГШАДАЙ СЛЁТ

Аймагай хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй 11-дэхи слёт Бохониха гэжэ нуур шадар болобо. Тэрэ слёдто арбан нэгэн һургуулиин отрядууд хабаадалсаа. Слёдто хабаадахаяа сугларһан эдир аяншалагшад жагсаалда жагсажа, тэдэниие ВЛКСМ-эй райкомой секретарь П. Ефимов, аймагай пионернүүдэй байшангай директор А. Соколова гэгшэд амаршалаад, ехэ амжалта хүсэһэн байна.

Тиигээд отрядуудай хоорондо шанга мүрысөөн эхилнэ. Волейбол наадалгаар, урилдаагаар ба спортын бусад зүйлнүүдээр мүрысөөн болоо. «Эхэ оромни» гэһэн экспедициин дүнгүүд согсологдоо.

Эдир аяншалагшад түгэсхэлэй линейкэдэ жагсаба. Слёдой дүнгүүдые гаргахада, Потанинска дунда, Харланай найман жэлэй һургуулинуудай отрядууд эрхимлэжэ, түрүү һуури эзэлһэн байгаа.

«Бэшүүрэй таряашан» газетэһээ.

Ивановска камвольно комбинат —ороной томо предприяти мүн. Жэлдээ 16 миллион метр бүд нэхэжэ гаргаха хүсэтэй аад, 1975 он болотор 28 миллион метр бүд гаргадаг болохо түсэб хараалан-хай. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн мүнөө эндэ үргэнөөр дэлгэрээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударнигууд, **СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ түрүүлэгшэд (зүүн гарһаа) Г. Есенькина, Т. Быкова, А. Смирренникова, Т. Девяткина, Т. Масленникова.**

ТАСС-ай фотохронико.

охо мал ажалда ехэ хубилалтанууд болоо. Ашаг шэмэтэ зүхы үдэй мал ехээр үдэһэн байна. Жэшээнь, 1923 онһоо 1971 он болотор республика дотор хонинай тоо 271 мянганһаа 1.898 мянган толгой болотороо олошороо, ухэр мүн лэ үдөө.

Республикын хүдөө ажахы хүн зоной гансахан эдеэ хоолой эрилтэ хангадаг бэшэ, харин мал ажахын абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые оронойнгоо бэшэ районуудта эльгээдэг байна. Хүдөө ажахын продукциин заримынь нютагтаа үлөөгдэжэ, эдеэ хоолой болон хүнгэн промышленностиин түүхэй эд болоно. Тиигэжэ республикын ажахын комплексэ хүгжөөлдүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ гээшэ.

Урдахи зуун жэлэй эхеэр табигдаһан Сибириин түмэр зам хамта Буряад оронииие бэшэ газарнуудтай холбодог гансахан лэ зам байһан юм. Нютаг хоорондын зам харилсаанай муу байдалынь эли бэзэ даа. Совет засагай жэлнүүдтэ зам харилсаанда мүн лэ ехэ хубилалтанууд болонхой. Түмэр зам болон уһан замые шэнэлэн үргэдхэхэһөө гадна, шэнэ янзын зам — автомобильна дардам харгынууд татагданхай, агаарай һайн харилсаан бии болонхой. Тиигэжэ революциин урда тээхитэй сасуулхада, Буряад ороной харгы замаар ашаа шэрэлгэ хэдэн зуу дахин ехэ болоо.

Республикын арадай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта арад зоной тоо олошороһон байна. Жэшээнь, һүүлэй 45 жэл соо (1926—1971 онуудта) республикын хүн зоной тоо 380,3 мянганһаа 816,9 мянга болотороо олошороо. Тиигэхэ мүртөө городой зоной тоо илангаяа түргэнөөр олошороо — 41,1 мянганһаа 371,5 мянган болоо. Энэ хадаа республикымнай индустриин хүгжэһые харуулһан тоо болоно. Һүүлэй 10 жэл соо республикын хүн зоной тоо жэлдээ 12—13 мянган хүнеөр нэмэжэ байгаа.

Энэ үе соо республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубилалтанууд болобо. Холын аймагуудта ой модоной, горнорудна, эдеэ хоолой болон бусад һалбаринууд бии болонхой. Хэдэ хэдэн союзна болон автономито республикануудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүд орон доторхи дунда зэргын хэмжээнһээ бүри түргэнөөр хүгжөөгдэхэ гээд СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо хараалагдана. Жэшээнь, табан жэлэй туршада СССР дотор промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта 42—46 процент болохо һаань, Киргизэй СССР-тэ — 45-48, Туркмениин ССР-тэ — 50-53, Молдавиин ССР-тэ — 56-59, Казахай ССР-тэ — 57-60, тиихэдэ Буряадай АССР-тэ — 55 процент болохо хараатай.

Урдань гээгдэжэ ябаһан национальна районуудай арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгэй социалистическэ политическэ удха шанарынь ехэ байгаа, саашадаашье иимэл байха юм. Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан хүгжөөхэдөө, парти, правительство национальна район (республика, область, округ) бүхэнэй онсо шэнжэнүүдые хараадаа абадаг юм.

Буряад ороной дэбисхэр дээрэ байһан ашагта малтамалнууд, ой модоной, уһанай болон хүдөө ажахын арга нөөсэнүүд хадаа республикын арадай ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ шухала эрхэ нүхэсэлнүүд мүн болоно. Хэбтэшэ, ашагта малтамалнуудые хэрэглэжэ, үнгэтэ металлурги, горнорудна промышленность хүгжөөгдэхэ юм. 1980 он болотор Яруунын аймагта цинк, сайр болон бусад металлнуудай уурхай, хойто зүгтэ үнгэтэ болон шухаг металл (хризотил-асбест, молибден, алтан), Буряад ороной тэгэн дунда апатит болон бусад малтамалнуудай уурхайнууд ашаглалгада оруулагдаха хараатай.

Байгаалиин ашагта малтамалнуудые хэрэглэжэ, республикын арадай ажахые индустриальна замаар хүгжөөхэ шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн юуб гэхэдэ, электроэнергетикэ болон түлишын промышленностиие булюу түргэнөөр хүгжөөхэ шухала. Энэ зорилго шиидхэхын тулада шэнэ электростанцинууд баригдаха юм. Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн һуури дээрэ Гусиноозерско ГРЭС-эй хоёр блогынь энэ табан жэлэй туршада ашаглалгада оруулагдаха юм. Тугнын шулуу нүүрһэнэй уурхайе 1980 он болотор ашаглаха хараатай. Жэлдээ 9 миллион тонно шулуу нүүрһэ үгэхэ аргатай томо предприяти энэ уурхайн һуури дээрэ баригдаха.

Наймадахи табан жэлэй туршада промышленность иимээр хүгжөөгдэхэ гэбэл: нэгэ талаһаа шэнэ предприятинууд баригдаха, нүгөө талаһаа мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинууд шэнэлэн үргэдхэгдэхэ юм. Тиин энэ хоёрдохи шэглэлынь гол һуури эзэлхэ байна. Илангаяа машина бүтээлгын, металл болбосоруулдаг заводууд шэнэлэн үргэдхэгдэхэ болонхой. Дунда зэргээр жэлдээ энэ һалбариин продукци бүтээн гаргалга 20 процентээр ургаа, тиихэдэ үйлэдбэриинь хэмжээн хоёр дахин ехэ болоо. Олон зүйлэй шэнэ продукцинуудые: ашаа тээдэг автокранууд, АН-24 гэжэ самолёт, электродвигательнүүд, үйлэдбэриин технологи хүтэлбэрилхэ прибор, автоматизациин хэрэгсэлнүүд, тракторай тэргэнүүд болон бусадые бүтээн гаргадаг болонхой. Машина бүтээлгын, металл үйлэдбэрилдэг предприятинууд үргэн хэрэглээнэй, ажаһуудалай хэрэгсэлэй элдэбын зүйлнүүдые олоор гаргана. Түмэр хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые гаргадаг томо завод баригдажа, 1972 ондо түрүүшынь ээлжээч ашаглалгада оруулагдаха зэргэтэй.

Промышленностиин бэшэ бэшэ һалбаринууд — ой модоной, барилгын материалнуудай, арадай үргэн хэрэглээнэй эд бараа гаргадаг предприятинууд улам үргэдхэгдэхэ юм. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность бусад һалбаринуудта орходоо хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ байһаниинь элитэ. Юуб гэхэдэ, Буряад орондо энэ һалбариин хүгжэлтэ хадаа орон доторхи дунда зэргын хэмжээнһээ доогуур байһан юм. Тиимэһээ иимэ зорилго шиидхэхэ арга боломжонууд республика дотор бии гээшэ. Нэн түрүүн иимэ барилга хэгдэхэ гэбэл: трикотажна гадар хубсаһа гаргаха фабрика, гуталай томо фабрика, нооһо ээрэлгын фабрика болон бусад баригдахаар хараалагданхай.

Ленинэй орденто Буряад орон болбол ленинскэ национальна политикын бодотоор бэелүүлэгдэһэнэй, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые социалис ёһоор хубаарилжа хүгжөөһэнэй ашаар Совет засагай жэлнүүдтэ алишье талаараа адли тэгшэ бэшэ байдалаа усадхажа шадаһан байна. Бүхы совет арадтаяа хамта совет Буряад ороной ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтахала бэлдэжэ байна. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн улам улам үргэдэнэ.

Б. БУЯНТУЕВ,
географиин эрдэмэй кандидат.

Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша Карл Марксда хүшөө нээлгын ёһолол Ярославльда болобо. Ленинскэ ба Гүрэнэй шангай лауреат скульптор Л. Кербель, архитектор Э. Хидиров болон уран зурааша Ю. Вербицкий гэгшэдэй проектээр энэ хүшөө бодхоогдоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Карл Марксда табигдаһан хүшөө.

ТАСС-ай фотохронико.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

БУРЯАДАЙ СПОРТСМЕНҮҮД ТҮРҮҮЛЭЭ

Алас-Дурна зүгэй «Спартак» бүлгэмэй хүнгэн атледүүдые Благовещенск хото хүндэтэйгөөр угтажа абаа һэн.

Хүнгэн атлетикээр Алас-Дурна зүгэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө Примориин ба Хабаровска хизаарнуудай, Амарай, Сахалинай ба Шэтын областьнуудай болон Буряадай АССР-эй команданууд эндэ суглараа.

Мүрысөөнэй эхилхын урда тээхи туршалганууд дээрэһээ тухайлхада, манай басагадай бэшэнһээ шангашаг байһаниинь элирээ һэн. Тэд һайрхалташьегүй, үнэн дээрээ манайхид бултанһаа булюу байгаа һэн. Түгэсхэлэй нааданай 100 метртэ урилдаанда Буряадай багшанарай институдай багша Галина Сергеева 12,8 секунда сагтайгаар түрүүлһэн байна. Тэрэнэй эхилһэн эстафетые үргэлжэлүүлһэндэ адли телефонно-телеграфна станциин ахамад электромеханик Нина Якушина 200 метртэ эрхим амжалта түйлаа.

Алас-Дурнын болон «Спартак» бүлгэмэй Россин совеэдэй оло дахин чемпион болоһон Евдокия Ли гэдэгэй 400 метртэ бата амжалта түйлаха байһандань хэншье маргаагүй бэлэй. Дүхэригтэ гүйжэ ябаһан Дусиие харахада. Алас-Дурна зүгэй 1972 оной чемпион гүйжэ ябана гэжэ элихэн ойлгохоор байгаа. Юундэб гэхэдэ, энэ спортсменкэтэй тэнсэжэ гүйхэ нэгэшье хүн олдоогүй.

800 метрэй зайда 2.14,4 секунда харуулһан Евдокия Ли түйлаһан амжалтаа бүришье арьбадхаа. Шэтэ городой спортсменка Вера Союзова тэрэнһээ 5 секундаар гээгдэшоо. Гурбадахи, дүрбэдэхи һууринуудые мүн лэ Буряадай спортсменкэнүүд Галина Зайцева, 16 наһатай Таня Позднякова гэгшэд эзэлһэн байха юм.

һүүлээрнь 1500 метртэ урилдаан болоо. Эндэ гол түлэб хүршэнэрэй—Шэтын областиин болон Буряадай АССР-эй командануудай тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ. Шангахан тулалдаанай һүүлээр Галина Астафьева (Шэтэ) түрүүлжэ, Надежда Соколова, Галина Зайцева гэгшэд (Улаан-Үдэ) удаадахи хоёр, Вера Союзова (Шэтэ) — дүрбэдэхи һууринуудые эзэлһэн байна.

3000 метрэй зайда эхэнэрнүүд энэ жэлһээ түрүүшынхиэ урилдажа эхилээ гээшэ. Тиигэбэшье яһала гэмгүй дүнгүүд түйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ зайда Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной электротехникумэй һурагша Надя Соколова тээсгэнэй республикын чемпион болоо һааб даа. Тиихэдээ тэрэ 11.10,6 секунда саг харуулаа һэн. Харин энэ мүрысөөндэ Надимнай өөрынгөө түрүүн харуулһан саг бүри һайн—10.50,4 секунда болгожо, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ бшуу.

Эрэшүүлэймнай команда басагадһаа даншье холо таһараагүй. Түрүүшын зайда — 100 метртэ мастерта кандидат Анатолий Малышко (Амарай область) Сергей Иванов (Улаан-Үдэ) хоёр адли саг—11,1 секунда харуулаа.

5000 метрэй зайда манай Юрий Климовые хүсэхэ спортсмен байбагүй. Сугтаа урилдаһан хүнүүдээ тэрэ 100 метртэ хаяжархёод, 14.53,8 секунда сагтайгаар гансааран гүйжэ ерээ һэн. Эндэ олон юумэ хэлэлтэгүй болоно. Харин 2—3-дахи һууринуудай түлөө һонирхолтой тэмсэл болоо. Амарай 1-дэхи разрядай спортсмен Вячеслав Попов, Шэтын Виктор Овчинников, Улаан-Үдын Альберт Цыпылэ гэгшэд тэнсүүхэн шадалтай байгаа гэхэ юм гү, юрэдөө, эдэ һууринуудые булялдаха болошоо бэлэй. Альберт Цыпылэ Виктор Овчинников хоёр һүүлшын минута хүрэтэр тэн тэрээ гүйжэ ябаһан аад, Шэтынь спортсмен гэнтэ һуга һүрэн, 2-дохи һуури эзэлжэрхёо. Тиигэжэ Альберт 3-дахида хүртэхэ баатай болоо.

Эдиршүүлэй дунда «Спартак» бүлгэмэй Россин болон Центральна Соведэй оло дахин чемпион болоһон, Буряадай гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент Сергей Рымаревэй 1500 метртэ Алас-Дурна зүгэй суута хурдашуулые—зонын чемпион Виктор Толстоноговые (Хабаровск), мастерта кандидат Геннадий Семенягые (Благовещенск), 1-дэхи разрядтай Владимир Шадриниие (Южно-Сахалинск) шүүһэниинь ехэтэ һайшаама байна. 1500 метрэй урилдаанда зонын 1972 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Сергей Рымаревэй сагынь—3.59,8 секунда. Геннадий Семеняк 4.02 секунда сагтайгаар — 2-дохи, Альберт Цыпылэ — 3-дахи һууринуудта хүртөө.

Хүнгэн атлетикээр зонын мүрысөөндэ хабаадалсаһан Буряадай 16 спортсменэй 12-ынь «Спартак» бүлгэмэй Россин совеэдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха эрхэтэй болоо. Тиихэдэ августын 20—25-да Ессентуки городто болохо ехэшүүлэй мүрысөөндэ 8 спортсмен, 25—28-да Нальчигта (эдиршүүлэй дунда) болохо тэмсэлдэ дүрбэн хүбүүд хабаадаха болоо.

В. КОНДАКОВ.

Долоодохи наадандаа тэнсэбэ

РЕЙКЬЯВИК, июлиин 27. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданай долоодохи уулзалгын хойшолуулагдаһан парти наадагдаба.

Эдэнэрэй наадан 49-дэхи ябадалдаа тэнсэлгээр дүүрэһэн байна. Тиин нааданай тоо 4:3 боложо, Фишер түрүүлжэ ябана.

МАНАЙ АЙЛША

БАЛТИИН ДАЛАЙН ЭРЬЕҺЭЭ

Ригэ — Москва — Горький — Казань — Ижевск — Пермь — Свердловск — Челябинск — Курган — Петропавловка — Омск — Новосибирск — Барнаул—Хадата-Алтайн автономито область — Новосибирск — Кемерово — Красноярск — Эрхүү — Улаан-Үдэ... Яһала ута зам гээшэ аабза? Хажуу тээшээ годирһон, һөөргэ руугаа ябаһыень тоололсобол, арба нэгэ мянган модон зайтай ута зам болоно.

Ригэ хотоһоо байгша оной июниин 24-дэ «Восход-2» гэжэ мотоциклаар гараһан **Розевский Нормунд Оттович, Калва Владимир Алойзович** гэгшэд нимэ ута зам дабажа, уржын сааддэр Улаан-Үдэдэ бууба. Аяншад замдаа яһала урагшатай ябаа юм ха.

— Хоёр жэлэйнгээ амаралтые абажа, бидэ хоёр аяншалгада гараа һэмди. Энэ аяншалгаяа СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулха хүсэлтэйбди. Аяншалгымнай һүүлшын тогтолго — Буряад орон. Совет засагай үедэ экономикоёо, соёл болбосоролоо айхабтараар хүгжөөһэн буряад арадай байдал, заншал бидэниие һонирхуулна. Мүн баһа дэлхэй дээрэ суурхаһан «алдарта Байгал —арюун далайе» үзэхэ бодол үнинэй бии һэн,—гэжэ нүхэр Розевский хөөрэнэ. — Наашаа ерэжэ ябахадаа, яһала олон һонин юумэ хараа, үзөө аабзабди даа.

— Һүүлдэнь хараһан үзэһэн тухайдаа нүхэрни очеркнуудые бэшэхэ юм ааб даа,—гэжэ нүгөөдэ нүхэрынь хэлэбэ.—Нормунд Оттович—уран зохёолшо, «Литература ун Максла» газетын штатнабэшэ корреспондент юм...

Тиигэжэ хэлэхэдэнь, СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй [...] зорюулан, аха дүү совет [...] публиканууд тухай оче[...] материал суглуулха гэжэ [...] тература ун Максла» гэжэ [...] зетын редакциин зүгһөө [...] һэн үнэмшэлгэеэ Н. О. Р[...] ский хармаанһаа гаргажа [...] руулба.

«Литература ун Максл[...] даа долоон хоног соо нэг[...] хин олон хуудаһан дээрэ [...] гагдадаг, уран зохёолой [...] мүн. Н. О. Розевскиин [...] нууд тэрэ газетэдэ толи[...] дог юм ха.

— Өөһэдөө, нүхэд, [...] мэргэжэлтэйбта? — гэжэ [...] нэй һонирхоходо:

— Бидэ сэсэг таридаг [...] жэлтэйбди. Сэсэгшэд [...] бди,—гэжэ нүхэр Калва[...] рюусаба.

— Зай, Буряад ор[...] ямар гэжэ хаража байнаб[...]

— Буряад оронтой [...] танилсаашьегүй байна [...] аабзабди даа,—гэжэ Нор[...] Оттович энеэбхилнэ. — [...] циклаа унаад, Байгал да[...] урда эрьеэр наашаа гүй[...] дэн, Сэлэнгэ тээшэ дүтэл[...] ехэл һайхан, баян байгаа[...] нютаг байна гэжэ ажагла[...]

— Манай нишэ хэр [...] болохобта? — гэһэн ас[...] табигдаа.

— Долоон хоногой ту[...] Буряадай хойто аймаг[...] ябахабди. Баргажанай [...] таар ябахабди,—гэжэ Н. О[...] зевский хөөрөө һэн...

Мүнөө айлшад Буряад [...] той танилсажа байна.

Ц. ДОНДОГО[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ба[...] **далай шадарһаа ерэһэн [...] шад.**

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ ф[...]

ҮШӨӨ ДАХИН ШҮҮГДЭБЭ

Уржа үдэшэлэн «Сэлэнгэ» командын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ нааданайнгаа хоёрдохи хахадай һүүлшын уулзалга үнгэргэбэ. Айлшаар манайда Благовещенскын «Амур» команда ерэһэн юм.

Шадамар бэрхээр наадаһан айлшадай футболистнууд «Сэлэнгэ» командые 1:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

Нааданай гурбадахи хахад июлиин гушанһаа эхилхэнь. Айлшаар Шэтын футболистнууд ерэхэ болонхой.

Манай корр.

МЭРГЭН БУУДАГШАДЫЕ ҺУРГАХА

Россин олонхи область болон хизаарнуудта ангуушадые мэргэнээр буудажа һургаха спорт хүгжэнги юм. Зүгөөр Буряадай республикада энэ спорт хүсэд һайнаар хүгжөөгдөөгүй байһаар. Республикынгаа город, аймаг хоорондын мүрысөө үнгэргэхэ аргагүй байһаарбди. Республика доторнай ангуушадай болон загаһа баригшадай бүлгэм бии болгогдоһоор үнинэй.

Ангуушадай, загаһа баригшадай бүлгэмэй совет мэргэн буудалгын спортын комплекс 1972 ондо бариха гэжэ шиидхэһэн байгаа. «Электромашина», авиационно, шэлэй заводууд болон ЛВРЗ тус бүлгэмэй соведэй дурадхалые дэмжэһэн байна. Жэшээлхэдэ, «Электромашина» завод байшан бариһап, ЛВРЗ барилгын хирпиисэ, хюроодэгдэһэн модо үгэжэ туһалһан юм.

Гэбэшье арга боломжоор яһала ехэ зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тус спортын комплексын барилгада хайшан гээл һаа хабаадалсахагүйе оролдоно.

Вагонно депо спортын түхеэрэлгые тойруулжа хорёо бариха гэхэ мэтэ жэжэ божо хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй аад, оройдоо арсажархиһан байха юм. Теэд эндэхи ангуушадай бүлгэмдэ 160 гаран гэшүүн бии гэжэ тоологдоно. Депогой партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд мэргэн буудалгын спортдо анхаралаа хандуулнагүй.

Эхилһэн барилга дүүргэхэ хэрэгтэмнай туһаламжа үзүүлыт гэжэ комсомолой, профсоюзай эмхинүүдтэ ханданабди. Һайн туһаламжа үзүүлэгдээд байбалнь, республика дотороо мэргэн буудадаг ангуушадые бэлдэхэ, аймаг хоорондын мүрысөө үнгэргэхэ аргатай болохо байнабди.

Ф. БЕЗЫЗВЕСТНЫХ,
ангуушадай болон загаһа баригшадай республиканска бүлгэмэй түрүүлэгшэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ЛОНДОН

АНГИИН ТЭМСЭЛ УЛАМ ШАНГАДАНА

ТАСС

1926 онһоо хойшо Британиин аралнууд дээрэ ниитэ национальна забастовкодо дүтэлхөөр ушар байдал тохёолдоогүй байһан.

Июлиин 26-най һүни Англиин ниислэл хото дэлхэйн ондоо оронуудтай авиационно харилсаагүй болобо. Англида эгээл томо Хитроу гэжэ аэропортын хүдэлмэришэд забастовко хэжэ эхилбэ. Лондоной үйлсэнүүдтэ автобусууд харагданагүй, жолоошод болон кондукторнууд нэгэн дуугаар 24 часай забастовко хэхэ соносхолые дэмжээ. Лондондо хэблэгдэдэг национальна нэгэшье газетэ дүрбэдэхи үдэрөө гаранагүй.

Лондоной, Ливерпулиин, Глазгогой, Халлын портнуудта нэгэшье судныи ашаан буулгагданагүй. Докернуудһаа гадна, судануудай экипажууд, боцманууд забастовкодо бодоо. Урда Уэльсын, Йоркширай хэдэн мянган шахтернууд ажалдаа гаранагүй.

Англиин машина бүтээгшэдэй профсоюз ниитэ национальна забастовко эмхидхэхэ уряа гаргаба. Энэ уряань Британиин тред-юнионуудай конгрессэй генсоведэй заседани дээрэ хараглаха болобо.

САНТЬЯГО

Сальвадор Альендиин хэлэһэн үгэ

ТАСС

Чилидэ революционно шэнэдхэн хубилалтын түрүүшын шата дүүрэбэ. Мүнөө харин гүрэнүүдэй монополинуудһаа дулдыданги байха ушарые эсэслэн усадхаха шухала гэжэ Чилиин президент Сальвадор Альенде радио ба телевиденеэр үгэ хэлэхэ зуураа мэдүүлбэ. Америкын монополистнууд Чилидэ экономическа блокада хэхые, социально-экономическа талаар үндэһэн хубилалтануудые хэхэ программын дүүргэлтэдэ һаад ушаруулхые оролдоно гээд тэрэ хэлээ. Чилидэ бэрхэшээлтэ үеын тохёолдоод байхада, социалис оронууд туһалһан байна. Тэдэ пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудые баримталан, Чилидэ хүнгэлэлтэтэйгөөр урьһаламжа үгөө гээд С. Альенде тэмдэглээ.

НЬЮ-ИОРК

Урда Вьетнамай Куангчи городто Америкын ба Сайгоной агаарай сэрэгэй самолет болон вертоледууд таһалгаряагүйгөөр добтолһоор. Напалм, осколочно бомбонууд город дээрэ ехээр хаягдана. Сайгоной сэрэгэй түрүүшын частьнууд горсдой бүхэлэгдэһэн хэрэмэй зарим хубиие эзэлбэшье, городые хүсэд дүүрэн эзэмдэжэ шадаагүй. Америкын информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, городой баруун кварталда тулалдаан болоһоор.

Дайсанай Хюэ шадархи сэрэгэй баазануудта патриодууд добтолгоёо таһалдуулнагүй. Энэ городһоо баруулжаа оршодог «Бастонь» гэжэ бааза артиллереэр буудуулаа.

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙН БАЙЛДААН

ТАСС

ХАНОЙ. (ТАСС). США-гай авиаци үдэр ерэхэ бүри ДРВ-гэй ирригационно түхеэрэлгэнүүдые алгадгүйгөөр бомбодоно, буудана. ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 21-дэ американ самолёдууд Киенсыонг уездын Чали гэжэ даамба бомбодоод, хаалтын 250 метр үргэнтэй участогые ехээр һандаргаба.

Энэ добтолгодо хоёр бүлэг самолёдууд хабаадажа, даамба дээрэ фугасна 12 бомбо (тэдэнэйнь 6-ниинь тус бүридөө 400 килограмм) хаяа. Эдэ бомбонуудай нэгэн даамба дээрэ унажа, ехэ нүхэ хээ, хоёр бомбо рисэй поли дээрэ тэһэрһэн байна. Хэдэн часай үнгэрөөд байхада, даамбын һандаргагдаһан газараар уһан гаража, бомбонуудай хэһэн нүхэнүүдые уһаар дүүргээ.

Американ самолёдуудай Киенсыонг уездын даамбануудта зэрлиг муухайгаар гурбадахяа добтолһоной һүүлдэ 9 хүн алуулһан, 11 хүн шархатаһан, таряашадай гэр байрада ехэ хохидол ушаруулагдаһан байна.

САНТЬЯГО

ҺАЙШААН ДЭМЖЭЛГЫН ДЕМОНСТРАЦИ

ТАСС

Чилиин ниислэл хотын оломянган хүдэлмэришэд, алба хаагшад ба студентнүүдэй эндэ болоһон демонстраци арадай нэгэдэлэй правительствын хараа шугамда хэлбэришэгүй бата найдамтай байһанай гэршэ болобо. Тэдэнэр арадай нэгэдэлэй правительствые эрид шууд дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээд, эзэд баяшуулай экономическа хорото эсэргүүсэлтэдэ, ангиин шанга тэмсэл соогуур ажалшадай түйлалтануудые үгы хэхые һэдэжэ байһан национальна конгрессэй хархис парламентариин дурадхалнуудта эсэргүү байһанаа мэдүүлээ. Тэрэшэлэн Сантьягын провинциин таряашад демонстрацида хабаадалсажа, аграрна реформо ба помещигүүдэй газарые гүрэнэй мэдэлдэ абаха хэмжээнүүдые энэ жэлдэ дүүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан арадай нэгэдэлэй правительствын программые эрид шууд дэмжэһэн байха юм.

Манифестациин һүүлээр Сантьягын гол гудамжануудай нэгэн Авеню Аламеда олониитэ ажалшадай митинг болоо. Тэндэ Чилиин ажалшадай нэгэдэмэл профцентрэй түрүүлэгшэ коммунист Луис Фигероа үгэ хэлэбэ. США-гай империалистнуудаар дэмжэгдэжэ байһан Чилиин арадай дайсад правительствыемнай унагааха хүрэтэр бүхы юумэ хэрэглэн, манай орондо революционно үнэһэн хубилалтануудай дабшасада һаад ушаруулхые оролдоно гээд тэрэ хэлээ.

Гэбэшье хархис этэгээдүүдтэ хорото түсэбөө бэелүүлхэ арга олдохогүй гээд Луис Фигероа тэмдэглээ. Чилидэ социалис общество байгуулха талаар шиидхэхы шэнэ шата эхилжэ байна.

Энэ митинг дээрэ халуунаар угтагдаһан Чилиин президент Сальвадор Альенде үгэ хэлээ. Энэ демонстраци хадаа ажалшадай байдал һуудал һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан правительствын политикые олониитэ арадай һайшаан дэмжэжэ байһанай гэршэ болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Чилиин гүрэнэй толгойлогшо правительствынгаа экономическа ажал ябуулгын программые тайлбарилжа үгөөд, орон дотороо революционно хубилалта бэелүүлхын, Чилидэ шэнэ общество байгуулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхыень ажалшадые уряалһан байна.

ЛОНДОН

Ольстерто шанга тулалдаан болоно

ТАСС

Хойто Ирландиие Англиин сэрэгүүдэй эзэмдээд байлга, Ольстерой католик шажантай хүн зониие хэһээлгэ, гражданска эрхэ сүлөөгэй түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадта, Ирландиин республиканска армиин сэрэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл гансахан үргэлжэлүүлэгдэхэ бэшэ, харин бүри шангадхагдаха байна.

Иимэ тобшолол Хойто Ирландиин байдал тухай асуудалаар Англиин общинануудай палатада болоһон зүблөөн дээрэ хэгдэбэ.

Хойто Ирландиин полициин, «Ольстерые хамгаалха полкын» дэмжэлгэтэйгээр эзэмдэлгын сэрэгэй отрядууд броневик, пулемет, бульдозернуудые хэрэглэн, Хойто Ирландиин городуудай католигуудай ажаһуудаг кварталнуудта добтолжо оронхой, Белфаст, Лондондерри городуудтахи баррикадатай районуудые эзэмдэхэ һэдэлгэ хэгдэнэ.

БРЮССЕЛЬ

Бельгиин зүүнэй тала баригшадые элсүүлхэ

ТАСС

Бельгиин коммунис партиин түрүүлэгшэ М. Дрюмо гэгшэ оронойнгоо зүүнэй тала баримталагшадай хүсэ нэгэдүүлэн жагсааха уряа гаргаба. Правительственна хамтын программа тухай асуудалаар Франциин коммунис ба социалис партинуудай хэлсээ баталһан ушар хадаа шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болоно, энээнһээ һургаал абаха хэрэгтэй гээд «Суар» газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэнэ.

Баруунай тала тээшэ оронойнгоо хадуурхагүйн, олонхи ажалшадай этигэл найдабарида орохын тула Бельгиин социалистнууд, коммунистнууд ба христианска демократууд өөһэдынгөө хүсэ нэгэдүүлхэ ёһотой гээд М. Дрюмо тэмдэглэһэн байна.

НЬЮ-ИОРК

БУРУУШААХЫН АРГАГҮЙ БАРИМТАНУУД

ТАСС

Һаяхан үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймын хэһэн мэдүүлгые ООН-ой генеральна секретариин түлөөлэгшэ үшөө дахин зүб гэжэ хэлэбэ. Хэрбээ саашадаа хэрэгтэй болоо һаань, Вальдхайм үшөө шэнэ баримтануудтайгаар дахин мэдүүлгэ хэхэ баатай болохо гээд тэрэ түлөөлэгшэ зааһан байна.

Бүгэдэндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, К. Вальдхайм пресс-конференци дээрэ Америкын авиациин ДРВ-гэй ирригационно түхеэрэлгэнүүдые бомбодожо байһаниие эрид шууд буруушааһан гээшэ. Хэрбээ даамба ехээр һандаргагдаад байгаа һаа, үерэй уһанда ехэ газар дайда абтаха, хүн зоной олосроо хохидолдо орожо магад байһаниие тэрэ тэмдэглэлэн байгаа.

Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон юумэн тушаа ООН-ой генеральна секретариин хэһэн мэдүүлгые Вашингтон дураа гутангяар угтаһан. США Вальдхаймда баалалта хэхые һэдээ, Америкын тусхай тушаалта хүнүүд, гүрэнэй секретарь У. Роджерс хүрэтэр ООН-ой генеральна секретариин хэһэн мэдүүлгые үндэһэ баримтагүй болгохо, ДРВ-гэй даамба болон хаалтануудые бомбодоһон тухай мэдээсэлнүүд «худал» гэжэ зар тунхаг тараахые оролдоно.

США-гай засагаархидай Вьетнамда хэжэ байһан зэрлиг муухай аашаяа далдалха нюухые хэды оролдобошье һаань, буруушаахын аргагүй баримтанууд тэрэнииень элирхэйлэн харуулна. Швециин корреспондент Эриксон гэгшын буулгаһан телевизионно кадрнууд һаяхан Америкын телевиденеэр харуулагдажа. ДРВ гэй даамба болон уһанай хаалтануудай ямараар һандаргагдажа байһаниинь эли болонхой.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Компартиин гэшүүд жэл ерэхэ бүри олошорно. «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэлэй июниин 15-һаа Сен-Сен-Дени департаментда ФКП-гэй зэргэдэ 206 хүн абтаба.

* * *

Байгша оной сентябриин 9—10-да «Юманите» газетын һайндэрэй тэмдэглэгдэхэ байһан ушарһаа Франциин коммунис партиин политбюро мэдүүлгэ хэбэ.

Франциин коммунис ба социалис партинуудай һайшааһан правительственна хамтын программые бодото дээрэнь бэелүүлгын аша туһада заншалта энэ һайндэр шухала удха шанартай гээд ФКП-гэй политбюро зааба. Радикалнуудай зүүнэй тала баримталагшадай түлөөлэгшэд дурсагдагша партинуудай шиидхэбэриие дэмжэлсэбэ.

***

ВАРШАВА. (ТАСС). Варшавада полупроводнигуудай физикээр конференци хүдэлмэреэ эхилбэ. Тэрээндэ хабаадагшад эрдэмэй энэ һалбаряар шэнэ түйлалтануудые зүбшэн хэлсэхэ байна. Дэлхэйн 27 оронһоо мянга шахуу эрдэмтэ (тэрэ тоодо Советскэ Союзай) конференцидэ хабаадана.

* * *

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөрүүлгын национальна фронтдо туһаламжа хүргэхэ бүлэгүүд 6 миллион крон суглуулха гэжэ шиидхэбэ гээд эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ соносхогдобо.

Августын 13-һаа 19 хүрэтэр вьетнам арадай үнэн сэхэ тэмсэлые дэмжэхэ талаар бүхы Швеци дотор кампани үнгэргэгдэхэнь. «США Вьетнамые бомбодожо байһан гэмтэ ябуулгаяа болюулха ёһотой» гэһэн уряа доро демонстраци, митинг ба суглаанууд үнгэргэгдэхэнь.

***

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРЭ. (ТАСС). «Бразилида олониитэ арадай үгытэй ядуу байдал үдэр ерэхэ бүри доройтоно, тэсэхын аргагүй болоно» — гээд Бразилиин Пернамбуко штадай католик эхэнэрнүүдэй организациин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Мүнөө үедэ Бразилиин арад зон тон хүндэ хүшэр байдалда оронхой гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнхэй. Бразилиин хахадһаа олонхи гэр бүлэ ажаһуудалайнгаа эрилтэ хангажа шадахагүй салин хүлһэ багаар абана. Орон доторнь эд бараанай үнэ сэнгэй ходо ургажа байһан тушаа мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ.

***

ВЕНЭ. (ТАСС). Эльгыень һэлгэжэ табяад, долоо наһатай басаганай ами наһа абарха зорилготойгоор Австриин врачуудай хэһэн оролдолго урагшагүйдэбэ.

Июлиин 10-да эльгээ һэлгүүлһэн басаган удаан байбагүй: ондоо хүнэй эльгэ табюулһан тэрэ үхибүүн оройдоо хоёр недели амиды байгаад, гэнтэ гээгдэшоо.

ПРАВДА·БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Зү[...] һү ехээр һааха хаһа» — т[...] бэшэг. «Тэжээл бэлдхэл»—[...] тэ ажал» — суглуулбари. Һ[...] нютагай һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ко[...] тивһээ һураха» — А. Куш[...] вой корреспонденци. «Сиб[...] газар дээрэ» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «[...] бүлэ боложо ажаһуунабди[...] Ф. Кохановай корреспонд[...] Эрдэмэй һонин. Хилын саан[...]

Дүрбэдэхи хуудаһанда. [...] ровскын театрай зүжэг [...] Ю. Игумновай корреспонд[...] Спорт.

ЭНХИР ЭКРАН

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

16.05 — «Һурагшадай б[...] юзна спартакиада» гэһэн һ[...] шадта зорюулагдаһан дамжу[...] 16.35 — «Нэгэ гэр бүлэ соо[...] һэн СССР-эй байгуулагдаһа[...] жэлэй ойдо зорюулагдаһан [...] жуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

17.25 — «Советский [...] гэһэн киножурнал.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

17.35 — «Меч и роза» [...] уран һайханай фильм. 19.0[...] «Время» гэһэн һүүлэй һ[...] программа.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[...]

19.30 — үхибүүдтэ зор[...] даһан дамжуулга. 20.10 — [...] шын Улаан-Үдэ» гэһэн теле[...] но газетэ. 20.50 — «Люди [...] лес» гэһэн киноочерк. 21.0[...] «На окраине» гэһэн теле[...] 21.40 — эстрадын концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

22.30 — хүгжэм. 23.[...] «Время» гэһэн һүүлэй һ[...] программа. 24.00 — футб[...] СССР-эй түрүү һуури з[...] түлөө эхилһэн наадандa «Кар[...] (Львов) — «Спартак» (Мо[...] командануудай наадан да[...] лагдаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г. Улаан-Удэ, ул. Ленина[...] Телефоны: редактора — 54[...] приёмная — 54-93, зам. ре[...] тора — 68-08,, зам. редак[...] ра — 62-62, ответ. секре[...] — 50 52, зам. ответ. секре[...] — 66 76, отделы: парт[...] жизни — 60-91, сельского [...] зяйства — 64-36, 63-86, п[...] ганды и агитации — 56[...] промышленности и строи[...] ства — 61-35, советского ст[...] тельства и быта — 69-58, [...] туры и школ — 60-21, пис[...] рабселькоров — 67-81, и[...] мации — 34-05, обществен[...] приёмная — 56-62, машин[...] бюро — 57-63, фотолаборат[...] рия — 33-61.

Н-01458. Заказ № 1[...]